

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME SÜRECİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Ömer Can ALÇIN

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T. C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

(The Investigation of Music Teachers' Views on the Measurement and Evaluation Process)

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖNERİSİ

Ömer Can ALÇIN

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kâmil İNANICI

Erzurum
Eylül, 2019

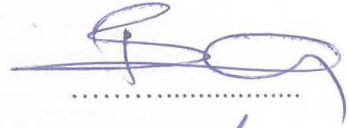
KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Ömer Can ALÇIN tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışması 18/ 09 / 2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Barış DEMİRCİ
Atatürk Üniversitesi

Danışman: Dr.Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI
Kafkas Üniversitesi

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

18 Kasım 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

18 / 09 / 2019

Ömer Can Alçın

Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Tez yazma sürecinde gereken tüm ilgi ve alakayı gösterip, bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen, çalışmanın her safhasını özenle inceleyen, önerilerde bulunan ve beni yönlendiren tez danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Murat Kâmil İNANICI' ya, Manisa ilinden görüşme sürecinde dönüş sağlayan tüm meslektaşlarıma, bilgilerini paylaşıp yardımlarını esirgemeyen değerli meslektaşlarım ve arkadaşlarım Pınar YOLÜÇ, Mert GÖKKAYA ve Cansu KOÇER' e, örneklem üzerinde araştırma yapmama izin veren MEB'e ve son olarak kıymetli aileme sevgi ve saygıyla teşekkürlerimi sunarım.

Ömer Can ALÇIN

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Ömer Can ALÇIN

Eylül 2019, 56 Sayfa

Amaç: Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma nicel araştırma modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Manisa ilinde görev yapmakta olan 30 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında çalışma grubunun demografik bilgilerini belirlemek üzere “Kişisel Bilgi Formu” ve araştırmacı tarafından hazırlanan, müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik görüşlerini belirlemeyi hedefleyen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularından elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır.

Bulgular: Uygulama sonucunda müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken bireysel farklılıkları ve ders içeriğini ölçme uygunluğuna; devinişsel becerileri ölçme ve dönüt alma uygunluğuna dikkat ettikleri belirlenmiştir. Bununla beraber fiziki şartlar açısından uygulanabilirliğine, kolay kullanılabilirliğine, öğrenci düzeyini ölçme ve uygunluğuna, ayrıca zaman açısından kullanışlı olmasına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde yaşadıkları sorunları ise; aile desteğinin olmaması, bireysel değerlendirmelerin zaman alması, ders saatinin yetersizliği, araç-gereç yetersizliği, hazırbulunuşluk eksikliği, kalabalık sınıf ortamı, uygun ölçme aracı hazırlamada zorlanmaları olarak bildirdikleri belirlenmiştir. Kaynaştırma öğrencisi olan müzik öğretmenleri ölçme ve değerlendirme sürecinde araç gereç yetersizliğini, hazırbulunuşluk eksikliğini, öğrenci ilgisizliğini, zaman sorununu ve öğretmen yetersizliğini; kalıcı göçmen öğrencisi olan öğretmenler ise dil-iletişim sorununu ve özgüven eksikliğini önemli sorun olarak belirtmişlerdir.

Sonuç: Müzik öğretmenlerinin, alternatif ve geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden birçoğunu bildikleri; kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmamalarına ilişkin olarak dersin uygulamalı olması, fiziki ortama uygun olmaması, içeriğe ve öğrenciye uygun olmaması, öğretmene uygun olmaması ve zamanın yetersiz olması gibi nedenler sundukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, müzik öğretmeni, ölçme ve değerlendirme

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

THE INVESTIGATION OF MUSIC TEACHERS' VIEWS ON THE MEASUREMENT AND EVALUATION PROCESS

Ömer Can ALCIN

September 2019, 56 Pages

Purpose: This study aims to determine the opinions of music teachers about the assessment and evaluation process.

Method: The researcher conducted the study using a quantitative research method. The study group consists of 30 music teachers working in Manisa in the spring semester of the 2018-2019 academic year. In order to determine the demographic information of the study group, "Personal Information Form" and a semi-structured interview form which aims to determine the views of music teachers about the measurement and evaluation process were used. The researcher used a descriptive analysis method to analyze the data obtained from the interview questions.

Findings: As a result of the research, it was observed that music teachers considered the following issues when choosing assessment and evaluation methods: Being suitable for measuring individual differences, course content, mobility skills and being suitable for receiving feedback. Nevertheless, it was observed that they consider these issues: being applicable in terms of physical conditions, being easily available, being suitable for measuring student level and also being useful in terms of time management. The problems experienced by music teachers in the measurement and evaluation process were: lack of family support, the time that spends for individual evaluations, lack of teaching hours, lack of equipment, lack of readiness, crowded classroom environment, difficulties in preparing appropriate measurement tools. Music teachers who teach inclusive students in the class, highlighted these problems: lack of equipment, lack of readiness, student indifference, time problem and lack of teachers. Teachers who have permanent immigrant students stated that language-communication problems and lack of self-confidence were important problems.

Result: It was concluded that music teachers know many of the alternative and traditional methods of measurement and evaluation. In addition, music teachers stated that they could not use some assessment and evaluation methods for various reasons such as not being suitable for the physical environment, not suitable for content and student, not suitable for teacher and insufficient time.

Keywords: Music Education, Music Teacher, Assessment and Evaluation

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Müzik.....	1
Müzik Eğitimi.....	1
Genel Müzik Eğitimi	2
Özengen Müzik Eğitimi.....	2
Mesleki Müzik Eğitimi	2
Müzik Eğitimi Programı	3
Müzik Eğitimi Programında Ölçme ve Değerlendirme.....	4
Araştırmanın Problem Cümlesi	6
Araştırmanın Alt Problemleri	6
Araştırmanın Amacı.....	7
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	7
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	7
Tanımlar.....	7
İKİNCİ BÖLÜM	9
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	9
Ölçme ve Değerlendirme Kavram ve Tanımları	9
Ölçme Değerlendirmenin Amaçları.....	11

Ölçme Türleri.....	11
Değerlendirme Türleri	12
Tanıma ve Yerleştirmeye Yönelik Değerlendirme	12
Biçimlendirme ve Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme	13
Düzyer Belirlemeye Yönelik Değerlendirme.....	13
Öğretim Sürecinde Ölçme ve Değerlendirmenin Önemi.....	14
Geleneksel Ölçme Değerlendirme Yöntemleri.....	15
Sözlü sınavlar.....	15
Yazılı sınavlar.	15
Çoktan seçmeli sınavlar.	16
Doğru yanlış testleri.....	16
Eşleştirmeli testleri.	17
Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemleri.....	17
Performans değerlendirme.....	18
Proje.....	18
Öz değerlendirme.....	18
Akran değerlendirme.	19
Portfolyo.	19
Kavram haritaları.	20
Drama.	20
Gözlem.....	20
Görüşme.....	21
Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme.....	22
İlgili Araştırmalar	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	26
Yöntem	26
Araştırma Yöntemi	26

Çalışma Grubu	26
Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri	27
Veri Toplama Teknikleri	28
Süreç/Uygulama	28
Veri Analizi	29
Geçerlik ve Güvenirlik	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	30
Bulgular	30
“Müzik öğretmenlerinin bildikleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	30
“Müzik öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	31
“Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	31
“Müzik öğretmenlerinin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	32
“Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşleri nelerdir?” Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	33
“Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma durumları nedir?” Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	34
“Müzik öğretmenlerinin varsa kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	36
“Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	37

“Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular	37
“Müzik öğretmenlerinin varsa kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın On Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	38
Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın On İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	39
“Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” Araştırmanın On Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	39
BEŞİNCİ BÖLÜM	41
Sonuçlar ve Öneriler.....	41
Sonuçlar	41
Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.....	41
İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar.	41
Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.	42
Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.....	42
Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar.....	42
Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar.....	43
Yedinci alt probleme ilişkin sonuçlar.	43
Sekizinci alt probleme ilişkin sonuçlar.....	43
Dokuzuncu alt probleme ilişkin sonuçlar.	43
Onuncu alt probleme ilişkin sonuçlar.	44
On birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.	44
On ikinci alt probleme ilişkin sonuçlar.....	44
On üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.	44
Öneriler	44

KAYNAKÇA	46
EKLER	52
EK1: Görüşme Formu.....	52
EK2: İzin Yazısı	55
ÖZGEÇMİŞ.....	56

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları	27
Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Bildikleri Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler Ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	30
Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	31
Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları.....	31
Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Kullanmadıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanmama Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	32
Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	33
Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanma Durumlarını Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	34
Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları.....	35
Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları.....	36
Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	37
Tablo 11. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunları Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	37

Tablo 12. Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları.....	38
Tablo 13. Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Etme Nedenlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	39
Tablo 14. Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunları Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları	39

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Müzik

Eski çağlardan günümüze kadar müzik varlığını sürdürmüş ve bu süreç içerisinde müzik kavramının birçok tanımı yapılmıştır. Müzik kavramı, kişide barınan içsel duyguların dışarıya ses ve ritim yardımı ile aktarma sanatı olarak ifade edilebilir. Koç (2011) müziği, duyulabilir doğa olarak ifade ederken, Uçan (2005) ise müziği, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütün olarak tanımlamıştır.

Müzik, gelişim sürecinde insanı yönlendirmekte ve özellikle bilişsel süreçlerde gelişimini olumlu biçimde etkilemektedir (Özdemir & Yıldız, 2010, ss. 77-90).

Müzik insan yaşamı için önemli bir olgudur. Anne karnından yaşamın son evresine kadar hayatımızın tüm evrelerinde yer almaktadır. Günlük hayatta, iş hayatında, okul hayatında kısacası hayatımızın birçok kısmında varlığını sürdürmektedir. Bu yüzden müzik eğitimi de insan yaşantısında önemli bir yer almaktadır.

Müzik Eğitimi

Güzel sanatların önemli dallarından biri olan müzik eğitimi genel olarak bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme süreci olarak tanımlanabilir. Say (2002) müzik eğitimi, bireye kendi yaşadığı ortamda amaçlı olarak belli başlı müzikal davranışlar kazandırmayı hedefleyen ve kazandığı müzikal davranışları değiştirme, geliştirme süreci olarak ifade etmiştir. Uçan (2005) ise müzik eğitimi, bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, kazandırma veya geliştirme süreci olarak açıklamıştır. Çevik (1997) ise müzik eğitimi, bireylerin ve toplumların saygın, dürüst, sağlıklı, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimi olduğunu söylemiştir.

Müzik eğitimi; ses, çalgı ve işitsel nitelikli güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturmaktadır (Akkaş, 1999, ss. 13-20). Müzik eğitiminin çok boyutlu olan bu yapısı, onun belli türlerle ifade edilmesine neden olur.

Uçan (1996)'a göre müzik eğitimi, adeta genel eğitim ile zemine oturur, özengen eğitim ile doğrulur-ayağa kalkar, mesleki eğitim ile de doruğa ulaşır-derinlere uzanır. Müzik eğitimine genel olarak baktığımızda genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç ana amaca göre düzenlenip gerçekleştiğini görürüz (Yungul, 2008, s.4).

Genel müzik eğitimi.

Genel müzik eğitimi bölümü, eğitim düzeyi, okulu program türü ve işi ne olursa olsun, ayırım yapmadan her yaşta ve her düzeydeki bireylere yönelik, sağlıklı ve dengeli insanca yaşam için gerekli asgari ve ortak genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür (Uçan, 1994, s.31).

Ülkemizde müzik dersi, ilköğretim okullarında zorunludur. Ortaöğretim kurumlarında ise seçmeli dersler arasında yer alır (Tarman, 2006, s. 9). Bu bilgi ışığında genel müzik eğitiminin okul öncesi, ilkokul ve ortaokul kurumlarında zorunlu olduğu, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında henüz zorunlu olmayıp seçmeli olduğu görülmektedir.

Özengen müzik eğitimi.

Çoğu anne ve baba, çocuklarının müzik aleti çalmasından hoşlanır. Bu nedenle de çocuğunun bir çalgı çalmasını ister. Bu istek üzerine de çocuğunu bir müzik kursuna yazdırır. Bu noktada özengen müzik eğitimine başlanmış olunur.

Özengen müzik eğitimi, müziğe ilgi ve sevgi duyanlara yöneliktir. Etkin bir müziksel katılımı doyum sağlamak ve bunu sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar. Amatör müzik eğitimi, aynı zamanda mesleki müzik eğitiminin de hazırlayıcısı ve bir alt basamağıdır (Tarman, 2006, s. 10).

Mesleki müzik eğitimi.

Müziği meslek olarak seçmek isteyen kişilere yöneliktir. Bu nedenle mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar ve bu süreç uzman kişilerce yürütülür. Mesleki müzik eğitimine başlayabilmek için, belli düzeyde müzik yeteneğine sahip olduğunu gösteren, müzik yetenek sınavlarında başarılı olunması zorunludur (Tarman, 2006, s. 10).

Yungul (2008) mesleki müzik eğitimini, müzik alanının bir dalını veya tümünü mesleki bilgi ve yeteneklilik üzerine, müzik alanında belirli bir yeteneği olan kişilere yönelik yapılan davranışları kazandırma olarak ifade etmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda mesleki müzik eğitimi alan kişilerin müziği bir sosyal etkinlik yapmak amacıyla değil, kendilerine bir meslek edinme amacıyla yaptıkları söylenebilir. Bu meslek dalının yapılabilmesi için kişide özel bir müzik yeteneğinin olması gerektiği de söylenebilir. Müzik yeteneği olanlara alanında uzman eğitimciler tarafından eğitim verilmesi bu kişilerin var olan müzik yeteneklerinin daha da gelişmesi açısından yararlı olacağı söylenebilir.

Müzik Eğitimi Programı

Eğitim kurumlarında verilen müzik eğitiminde öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar önceden belirlenmiş plan ve programlar yoluyla aktarılır. Eğitim programları kişilerin zihinsel, bedensel, toplumsal ve duysal yönlerden gelişmesine katkıda bulunan davranışların kazandırılmasını sağlayan programlardır. Eğitsel yaşantıların hepsi eğitim programlarının kapsamı içerisine girmektedir.

Program, belirlenmiş olan çalışmanın amacını, bölümlerini, yöntemini ve süresini gösteren plandır. Eğitim programı da bir eğitim kurumunun çocuklar, geçenler ve yetişkinler için sağlamış olduğu Millî Eğitim Bakanlığı amaçlarının oluşturulmasına yönelik tüm faaliyetleri kapsar (Varış, 1996, s.14). Verilmek istenen müzik eğitimi de belirlenmiş olan bu program yoluyla aktarılsa, kazandırılmak istenilen davranışlar daha verimli ve etkili bir şekilde aktarılmış olunur.

Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan ilköğretim müzik dersi ğretim programı, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., ve 8. sınıfları kapsamaktadır. Hazırlanmış olan müzik ğretim programı birçok amaca hizmet etmektedir.

Müzik Dersi ğretim Programı'nın amacı ğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait ögeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,

- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır (MEB, 2018, s.8).

Hazırlanan bu öğretim programını incelediğimizde ise temel beceriler, öğrenme alanları, genel amaçlar, etkinlikler, kazanımlar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme ve değerlendirme gibi birçok boyutta ele alındığı görülebilir.

Müzik Eğitimi Programında Ölçme ve Değerlendirme

İlgili alan yazın incelendiğinde eğitim programı temel basamaklarının çeşitli öğelerden oluşmakta olduğu görülmektedir. Bu öğeleri dört basamakta sıralamak mümkündür. Bunlar;

1. Hedefler ve davranışlar
2. İçeriğin düzenlenmesi
3. Öğrenme ve öğretme aktiviteleri
4. Ölçme ve değerlendirme

Sönmez (2004), eğitim programlarının temel öğelerinden olan hedef ve davranışlar basamağını genel anlamıyla varılmak istenen nokta olarak tanımlamıştır. Ertürk (1994)'e göre ise hedef, bir öğrencinin planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla kazanması planlanan ve davranış değişikliği olarak ifade edilmeye elverişli olan özelliktir.

Eğitim programlarının ikinci temel ögesi olan içeriğin düzenlenmesi basamağı, Doğan (1997) tarafından, program için ön görülen işlemlerin listesini yapma olarak ifade edilmiştir. Taşdemir (2000) ise içeriği, öğrenilmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak tanımlamıştır.

Erden (1998), eğitim programlarının üçüncü temel ögesi olan “öğrenme ve öğretme aktiviteleri” basamağını açıklarken, öğrenmenin kişilerin kendi yaşantıları yoluyla

gerçekleşen içsel bir süreç olduğunu ve bu sürecin doğrudan gözlemlenemeyeceğini belirterek bu içsel sürecin dışarıdan düzenlenecek çeşitli aktivitelerle yönlendirilebileceğini söylemiştir.

Eğitim programının dördüncü ögesi ölçme ve değerlendirme ögesidir. Özçelik (1981) ölçme ve değerlendirmeyi, ölçme sonucunu bir ölçüt ile karşılaştırma ve ölçme sonucu ile belirlenmiş olan özellik hakkında karar verme işlemi olarak ifade etmiştir. Tekin (2004) ise ölçme ve değerlendirmeyi, öğretimin ve öğrenmenin ne kadar etkili olduğunu ortaya koymak için yapılan, eğitime bağlı bulguların bir araya getirilmesi ve bunların yorumlanmasını içinde barındıran çok yönlü bir süreç olarak tanımlamıştır.

Ayrıca, öğretmenlerin eğitim öğretim süreci içerisinde eğitim verdikleri ve ölçme değerlendirme yöntemlerini uyguladıkları kalıcı göçmen çocuklar ve kaynaştırma eğitimi içerisinde yer alan öğrenciler de yer almaktadır. Field, Kuczera ve Pont (2007)'a göre, göçmen çocuklar ve dezavantajlı öğrenciler nitelikli eğitime en çok ihtiyaç duyan gruplar arasında yer almakla birlikte genellikle bundan en az yararlananlar arasında yer almaktadırlar. Göçmen çocuklarla çalışan öğretmenler birçok zorlukla karşılaşmakta ve genellikle onları yönlendirecek bir plan ya da program bulunmamaktadır. Bu çocuklar genelde ihtiyacı zor karşılanabilen çocuklardır ve öğretmenler bu çocukların geçmişleri hakkında çok az şey bilmektedirler (Feuerherm, 2013).

MEB (2018), hiçbir insan bir başkasıyla bire bir aynı olmadığı için öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına ters olduğundan bahseder.

Bu bilgiler doğrultusunda her birey farklı ve özel olduğu için yaşantıları ve algıları farklıdır. Bu sebeple hepsini tek bir ölçme ve değerlendirme yöntemi ile değerlendirmek bizlere objektif sonuçlar vermeyeceği düşünülebilir.

Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir (MEB, 2018 s.6).

Kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler ise, özel gereksinimli bireylerin sahip oldukları gereksinim türüne ve düzeyine uygun eğitim alan öğrencilerdir. Özel eğitim faaliyetleri çerçevesinde özel gereksinimli öğrencilere yönelik farklı eğitim uygulamaları bulunmaktadır. Bu uygulamalardan biri de kaynaştırma uygulamalarıdır (Eripek, 2012, s. 6; Sucuoğlu & Kargın, 2006, s. 30). Kaynaştırma, özel gereksinimli çocukların uygun öğretim desteği ile

normal sınıflarına yerleştirilmesi uygulamasıdır (Batu & Kırcaali İftar, 2011, s. 11). Bu konuyla ilgili Yılmaz (2013) şu açıklamayı yapmıştır:

Genel olarak kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli bireylerin normal gelişim gösteren bireyler ile beraber eğitim görmeleri olarak ifade edilebilir. Özel gereksinimli öğrenciler, kaynaştırma eğitimi ve onun bünyesinde uygulanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı sayesinde var olan bilgi birikimlerini geliştirip, kendi seviyelerine göre ilerlemektedir. Türkiye’de özel eğitim okullarının yetersiz oluşu ve özel gereksinimli öğrencilerin fazlalığı, kaynaştırma eğitimini önemini arttırmaktadır (s. 114).

Yapılan bu tespitler doğrultusunda, normal gelişim gösteren öğrencilerin yanı sıra özel gereksinimli öğrencilerin ve kalıcı göçmen çocukların müzik eğitimi hedeflerine ulaşma durumlarının belirlenmesinde kullanılan ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik müzik öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi sorunu bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Yukarıda belirtilen problem durumuna dayalı olarak araştırmanın problem cümlesi “Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Müzik öğretmenlerinin bildikleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
2. Müzik öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
3. Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
4. Müzik öğretmenlerinin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama nedenleri nelerdir?
5. Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
6. Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma durumları nedir?
7. Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
8. Müzik öğretmenlerinin varsa kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?

9. Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
10. Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
11. Müzik öğretmenlerinin varsa kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
12. Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
13. Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Yapılan bu araştırma müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerini belirleyerek değerlendirmelerde bulunulması, müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin eksik yönlerinin tespit edilerek iyileştirilmesine ilişkin eğitim faaliyetlerinin hazırlanarak uygulamaya konulması bakımından önemli görülmektedir. Ölçme ve değerlendirme, eğitim sürecinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır, o nedenle ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin müzik eğitimcileri tarafından bilinmesinin müzik eğitimine büyük fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma,

- 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Manisa il merkezinde bulunan ortaokul ve liseler ile sınırlıdır.
- Bu ortaokul ve liselerde ders veren 30 müzik öğretmeni ile sınırlıdır.
- Araştırmacının sağlayacağı maddi olanaklar ile sınırlıdır.

Tanımlar

Ölçme: Bir niteliğin gözlenerek gözlem sonuçlarının sayılarla veya başka sembollerle ifade edilmesidir (Büyüktokatlı & Bayraktar, 2014).

Değerlendirme: Bireyin karakteristik özelliklerinin farklı kaynaklar yolu ile taranmasının, bilgi toplanmasının, yorumlanmasının ve sentez edilmesinin sistemli ve anlamlı bir sürecidir (Büyüktokatlı & Bayraktar, 2014).

Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme: Günümüzdeki programın gerektirdiği yöntemlerin ve tekniklerin aksine öğretmenlerin neredeyse tamamı tarafından bilinen ve eğitimin hemen her kademesinde kullanılmakta olan doğru yanlış, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, eşleştirme ve yazılı test sorularıdır (Gelbal & Kelecioğlu, 2007).

Alternatif Ölçme ve Değerlendirme: Geleneksel değerlendirme yöntem ve tekniklerinin tamamlayıcısı olarak, bireylerin üst zihinsel süreçlerini ortaya çıkarmaya ve değerlendirmeye yönelik yapılan, süreci içine alan değerlendirme türüdür (Pamukçu, 2015).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırma ile ilgili alan yazında yer alan bilimsel yayınlardan yararlanılarak araştırmanın konusunu oluşturan ölçme değerlendirme yönelik açıklamalar ve öğretmenlerin kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerine yönelik ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Ölçme ve Değerlendirme Kavram ve Tanımları

Ölçme; bir varlığa ait özelliklerin uygun araçlar kullanılarak bir birim cinsinden sayı ve semboller ile ifade edilmesidir (Gümüş, 1977; İşman, 1998; Özçelik, 1981; Tekindal, 2016). Bir başka tanıma göre ise ölçme, bir gözlemlenme, algılama, anlama ve kavramlaştırma işidir (Uysal, Öztürk & Döş, 2015, s. 2). Eğitimde ölçmeye konu olan hususlar, eğitilecek olan kişilerin uyarıcılara karşı verdikleri tepkileridir. Bu tepkilerin belirlenmesi de ölçme yoluyla yapılmaktadır.

Eğitimde ölçme; öğrenci seçimi, eğitim ve öğretimin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, öğretimin değerlendirilmesi, öğrenci motivasyonunun artırılarak başarı düzeyinin yükseltilmesi ve rehberlikle ilgili problemlerin çözümü gibi işlemlere sahiptir (Binbaşıoğlu, 1983). Eğitim ve öğretimde etkili öğrenmelerin sağlanmasında geri dönütlerin alınması ve geri dönütlere uygun olarak öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla ölçmeye başvurulmaktadır.

Eğitim alanında kullanılan değerlendirme kavramı amaçlara ne kadar yaklaşıldığının bir ölçüsünü vermektedir (Binbaşıoğlu, 1983, s. 10). Öğretimde yapılan değerlendirme ise öğrencinin sahip olduğu başarı hakkında bir yargıda bulunmaktadır (Tan, 2009, s. 207). Genel olarak değerlendirme kavramına bakıldığında ise birçok şekilde yapılan ölçme ya da gözlemler neticesinde ortaya konulan yargıyı ifade eden genel bir kelimedir.

Öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin ve bu eksikliklere neden olan etmenlerin belirlenmesi amacıyla taşıyan değerlendirmeler ders içerisinde ve ünite sonlarında yapılmaktadır. Ders içerisinde ve bitiminde yapılan değerlendirmeler, öğrencilerin o ders kapsamında ulaşılmak istenen hedeflere ne kadar erişebildikleri ya da bir sonraki öğrenmelere ilişkin hazırbulunuşluk düzeyine sahip olup olmadıklarını saptama amacıyla gütmektedir (Özçelik, 1981).

Ölçme ve değerlendirmeye konu olan öğrenci davranışları bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan davranışları olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bu alanlara bakıldığında bilişsel alan davranışlarında davranışların zihinsel yönü ağır basarken, duyuşsal alan davranışlarında duygular ön plandadır. Psikomotor alan davranışları ise zihin-kas koordinasyonuna dayalı davranışlardır.

Öğretim programlarında yer alan kazanımlar incelendiğinde ağırlıkla bilişsel alan davranışlarının yoklandığı görülmektedir (Başol, 2018; Çetin, 2014, ss. 68-142; Özçelik, 1981; Tekindal, 2016). Öğrenme süreci etkinliklerinin bilişsel beceri ve yeterliklerin kazandırılması çabasını taşıdığı (Özçelik, 1981), bilişsel alan davranışlarının ardından psikomotor alan davranışlarının yoklandığı ve duyuşsal alanın ise en çok ihmal edilen alan olduğu (Doğan, 2013, ss. 81-118) vurgulanmaktadır. Oysa bilişsel alan davranışları kadar duyuşsal ve psikomotor alan davranışlarının da geliştirilmesi önem teşkil etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanan öğretim programlarında duyuşsal ve psikomotor alan davranışlarının ağırlığının arttığı görülmektedir.

Eğitim sistemlerinin değişmesi ya da güncellenmesi gerektiği görüşü, o sistemin her parçasının ölçülüp değerlendirildikten sonra toplanan bilgiler ışığında olur. Sistemin değerlendirilen parçası bazen öğrenci, öğretmen ya da öğrenme süreci iken bazen de sistemin doğrudan kendisidir. Bu durum, eğitim sistemlerinin her basamağında yer alan bu unsurların işlevselliğini sorgulayan ve eğitim sisteminin denetleyicisi olan ölçme ve değerlendirmenin önemini ortaya koyar. Tezci (2016), eğitim öğretim sürecinde bu denli etkili olan ölçme değerlendirmenin işlevlerini şöyle sıralar:

- Öğrenci hakkında verilecek kararlar ve bunlara ilişkin kanıtlar toplamak için kullanılabilir.
- Öğretmen, öğrenme süreci sonunda öğrencinin gelişim durumunu değerlendirerek elde edeceği veriler ile öz değerlendirme yapabilir.
- Programın değerlendirilmesi yapılabilir.
- Öğrenciyi yüksek not almaya ittiği ya da öğrencinin aldığı yüksek notla başarı duygusu hissettirebildiği için öğrenciyi motive edebilir.
- Öğrenci ile yakından ilgisi olanlara (aile, okul yönetimi, öğretmenler vb.) öğrenci hakkında bilgi sağlar.
- Eğitim sisteminin denetlenmesi sağlar.
- Öğrenme öğretme sürecinin durumuna ilişkin verilecek kararlarda etkilidir. Öğrenme sürecinin gidişatı, öğrenmenin eksik ya da hatalı olduğu durumlar ölçme değerlendirme ile toplanan bilgiler sayesinde anlaşılır.

Ölçme Değerlendirmenin Amaçları

Ölçme sürecinde amaç, gözleme, algılama, anlama ve kavramlaştırma işidir (Uysal, Öztürk & Döş, 2015, s. 2). Bu yolla ölçülmesi hedeflenen niteliğin karşılaştırılabilir, değerlendirilebilir, sınıflandırılabilir hale gelmesi sağlanır.

Ölçme sürecinin etkin uygulanabilmesi için belli başlı ilkelerin dikkate alınması gerekir. Linn ve Grounland (1995, s. 6) bu ilkeleri şöyle sıralar:

- Ölçme sürecinin ilk basamağı neyin ölçüleceğini belirlemektir.
- Ölçülecek olan özelliğin ya da performansın yapısına uygun ölçme yöntemi belirlenmelidir.
- Ölçülmesi hedeflenen niteliğin özelliğine göre çeşitli yöntemlerin gerekebileceğinin farkında olunmalıdır.
- Ölçme sürecinde kullanılacak olan yöntemlerin sınırlılıklarının farkında olunmalıdır.
- Bir ölçme sonucu, hiçbir zaman ölçülecek niteliğe ilişkin son söz değildir.

Ölçme Türleri

Ölçme geniş anlamıyla, herhangi bir özelliği gözlemek ve bu gözlem sonucunda elde edilen verileri sayı ve sıfatlarla ifade etmektir (Turgut & Baykul, 2010, s. 3). Ölçme işlemiyle amaç, bireyde ölçülmesi hedeflenen niteliğin sahip olma derecesini sayısal ifadelerle dönüştürmek (Nitko, 2004, s. 13) ya da uygun bir birim cinsinden dengini bulmaktır. Ölçme çeşitleri doğrudan, dolaylı ve türetilmiş ölçme olarak üçe ayrılır.

Doğrudan Ölçme: Ölçülmesi hedeflenen niteliğin olduğu gibi uygun bir birimle kıyaslanarak ölçülmesi durumudur (Coştu, 2012, ss. 1-5). Bu ölçme işleminde ölçülmek istenen niteliğin gözlenebilir olması gerekir (Kemertaş, 2003; Tüysüz, 2014, ss. 3-20). Bu tanımlardan yola çıkılarak sınıftaki öğrenci sayısı, öğrenci boyunun santimetre cinsinden ölçülmesi doğrudan ölçülmeye örnek gösterilebilir.

Dolaylı Ölçme: Genellikle orijinal özelliklerle ölçme araçları arasında bir farklılık söz konusuysa bu tarz ölçmelere dolaylı ölçme gibi bir isim verilmektedir (Yılmaz & Sümbül, 2003, s. 309). Ölçmeyle alakalı olan özellikler bazı durumlarda doğrudan ölçülemezse, kendisiyle ilgili olduğu düşünülen farklı özellikler aracılığıyla ölçülebilmektedir. Bu tarz ölçümlere dolaylı ölçme adı verilmektedir. Eğitimde ölçmeyle alakalı olan başarı, yetenek ve bunun gibi özellikler genellikle bu yöntemler kullanılarak ortaya koyulmaktadır (Demirel, 2005, s. 188). Bu açıklamalardan yola çıkılarak kişilik testleri, başarı testleri, tutum ölçekleri ile yapılan ölçümler, dolaylı ölçmeye örnek gösterilebilir.

Türetilmiş Ölçme: Bir varlığın ya da bir olayın birden fazla özelliğinin ölçülmesi ile elde edilen sonuçlara işlem yapılarak yeni bir ölçme yapılması durumudur (Tekindal, 2016, s. 25). Bu tür ölçme değerlendirme durumlarında ölçülen durumların birbiriyle ilişkilendirilmesi söz konusudur. Sınıftaki öğrencilerin başarı ortalaması ya da bir maddenin yoğunluğunun ölçülmesi türetilmiş ölçmeye örnek gösterilebilir.

Değerlendirme Türleri

Değerlendirme, belli bir ölçüt kullanarak yargıya varma ve karar verme sürecidir (Semerci, 2008).

Yılmaz (1998) ise değerlendirmeyi, ölçme sonuçlarının, aynı alana ait bir kriter ile kıyaslanarak bir değer yargısına oradan da bir karara ulaşma süreci olarak tanımlamıştır. Özçelik (1998) ise göre değerlendirme, ölçme sonucu elde edilen özelliğin daha önceden hazırlanmış olan bir ölçütle karşılaştırılması ve ölçme sonucuyla belirlenmiş özellik hakkında bir karara varma işidir.

Bu tanımlara göre değerlendirme, elde edilen ölçme sonuçlarının bir ölçütle karşılaştırılarak yargıya varma ve karar verilmesi süreci olarak ifade edilebilir.

Eğitim sistemi içinde değerlendirme türleri çok çeşitlilik göstermektedir. Değerlendirme yaklaşımlarına yönelik olarak alan yazın incelendiğinde çeşitli sınıflamalar yapıldığı görülmektedir. Bunları yapılış amacına göre, tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirme, biçimlendirme ve yetiştirmeye yönelik değerlendirme ve düzey belirlemeye yönelik değerlendirme olarak sınıflayabiliriz.

Tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirme.

Tanıma-yerleştirmeye yönelik değerlendirme daha çok öğrenim sürecinin başında, öğrencilerin ilgi, yetenek, hazırbulunuşluluk düzeyinin belirlenmesi ile bir önceki öğrenme düzeyinde edinmeleri gereken beceri, bilgi ve tutumları ne ölçüde edindiklerini belirlemek ve uygun okul, grup veya programa yerleştirmek amacıyla yapılır (Semerci, 2009). Bu tür değerlendirmede bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alandaki davranışlar ile psikolojik ve çevresel etkenlere bakılır (Karaca, 2010, s. 24). Programa girişte yapılan bu değerlendirme; programa başlamadan önce ön koşul niteliğindeki bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerin tespiti için yapılır (Demirel, 1997). Örnek olarak; tutum ölçekleri, yabancı dil sınavlar, kişilik testleri, hazırbulunuşluk testleri, LGS gibi testleri verebiliriz.

Biçimlendirme ve yetiştirmeye yönelik değerlendirme.

Biçimlendirme-yetiştirmeye dönük değerlendirme, eğitim sürecinde eğitim programlarında kazandırılması öngörülen davranışların kazandırılması aşamasında, öğrencilerin öğrenme hızları veya herhangi bir içeriğe yönelik öğrenme güçlüklerinin belirlenmesi ve belirlenen güçlüklerin giderilmesi amacıyla yapılan değerlendirme türüdür (Yaşar, 2011, s. 34)

Demirel (1997) biçimlendirme-yetiştirmeye dönük değerlendirmeyi, süreç içinde öğrencilerin öğrenme güçlüklerini ortaya çıkarmak ve eksik öğrenmeler için gerekli düzeltmeleri yapmak için yapılan değerlendirmeler olarak ifade etmiştir. Özçelik (1998) ise biçimlendirme-yetiştirmeye dönük değerlendirmeyi, izleme amacı taşıyan ölçme ve değerlendirmelerle ünite sonlarında, öğrencilerin her üniteye öğrenmesi gerekenleri öğrenip öğrenmediklerine, eksikliklerinin neler olduğunu saptanması üzerine yapılan değerlendirmeler olarak açıklamıştır.

Biçimlendirmeye yönelik değerlendirmenin amacı, eğitim sürerken öğrenme başarısı ve başarısızlığı hakkında öğretmen ve öğrenciye sürekli dönüt sağlamaktır (Tekindal, 2016).

Bu bilgiler doğrultusunda üniversitelerde yapılan vize sınavları, ünite sonlarındaki testler örnek olarak gösterilebilir.

Düzy belirlenmeye yönelik değerlendirme.

Programın sonunda öğrencilerin kazanılmış davranış, beceri ve özelliklerini ölçmeye yarayan değerlendirme türüdür. Bu değerlendirme türü ile eğitim programının öğrencilere verilmek istenilen davranışı kazandırma açısından yeterli olup olmadığı hakkında bir sonuca varmaya yardımcı olan değerlendirme türüdür (Demirel, 2014, ss. 173-174).

Demirel (1997) düzey belirlemeye dönük değerlendirmeyi, programın sonunda öğrencilerin kazandığı bilişsel davranış, duyuşsal özellik ve devinişsel becerilerini belirlemek için yapılan değerlendirmeler olarak ifade etmiştir. Tekin (2004) ise düzey belirlemeye dönük değerlendirmeyi, not vermenin asıl amaç olduğu değerlendirme türü olarak ifade etmiş ve bu değerlendirme türünün, eğitimin başından sonuna kadar sürdürülen etkinliklerin nasıl geliştiğini göstermesi bakımından önemli olduğunu söylemiştir.

Bu bilgiler ışığında, dönem ya da yılsonunda yapılan final veya genel sınavlar düzey belirlemeye dönük değerlendirme türüne örnek olarak gösterilebilir.

Öğretim Sürecinde Ölçme ve Değerlendirmenin Önemi

Eğitim süreci esnasında yapılacak ölçme ve değerlendirmelerle birlikte ortaya çıkan gözlemler öğrenci davranışlarının hangi yöne doğru eğilim gösterdiğini, ne tarz yetersizliklerin bulunduğunu ve gözlenen olumsuzlukların neler olduklarını belirleyebilmektedir (Kutlu, 2003). Bu nedenle ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitim sisteminin vazgeçilmez bir kavramıdır.

Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde öğretmenler sayesinde öğrencilere yol gösterecek geri bildirimler sağlanmaktadır. Bu sayede eğitim ve öğretim süreçleri en temel haliyle uygulamalara ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla eğitim öğretim süreçlerinin amaçlı olan bir süreç olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır (Özçelik, 1981). Bahsi geçen süreçlerde ortaya koymak istenen davranış değişikliklerinin ortaya çıkıp çıkmadığını ve bunların hangi düzeyde ortaya koyulduğunu değerlendirebilmek için de ölçme ve değerlendirme uygulamalarından yardım almak büyük önem teşkil etmektedir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme gibi uygulamalara önem verilerek özen gösterilmesi gerekmektedir.

Öğrencilerin sahip olduğu hazırbulunuşluk düzeyleri ve öğrencilerin gelişimlerinin değerlendirilebilmesi için, aynı zamanda da öğrenme güçlüklerini ortaya koyabilmesi ve materyal eksikliklerinin belirlenebilmesi için yapılacak olan ölçme ve değerlendirme uygulamalarına gerek duyulmaktadır (Adanalı, 2008, s. 21). Aynı zamanda ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmenin öğrencisini daha iyi tanımasına da yardımcı olmaktadır. Daha sonrasında öğrencisinin güçlü ve zayıf yanlarını ortaya çıkararak, çıkan sonuçlar doğrultusunda bu davranışların ne tarafa doğru şekillendirilmesi gerektiği konusunda da karar vermesine yardımcı olur.

Eğitim programının en başında belirtilmiş olan amaçların uygulamaya dökülmesi için seçilmiş olan ölçütler ekseninde düzenlenen ve öğrencilere kazandırılmaya çalışılan davranışların öğrenciye uygun olup olmadığının tespit edilmesi çok önemlidir (Öztürk, 2005).

Yetenek, başarı, kişilik gibi psikolojik değişkenler öğrenim sürecinde en fazla ölçülmeye çalışılan ve gözlemlenen değişkenler olmaktadır. Bahsi geçen değişkenlerin büyük bir kısmı fiziksel nitelikleri ortaya koymadığı için fiziksel boyutlarının ölçülebilmesi için de farklı ölçme yöntemlerinden ve tekniklerinden faydalanılmaktadır (Demirel, 2005).

Öğrenme ortamlarında bir değerlendirme yapıldığı zaman ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin, öğrenim amaçlarının belirlenmesi ve karşılanmasına kılavuzluk ettiği söylenebilir (Yalçınır, 2006). Öğrencinin sahip olduğu duygu, düşünce ve becerilerin ölçme değerlendirme yöntemleriyle tespit edilmesinin, öğrencilerin gelişimlerini sağlamaya yönelik

olarak hazırlanmış olan öğretim tekniklerin hangilerinin kullanılacağını belirlenmesine yönelik katkı sağlayabileceği söylenebilir. Ayrıca, öğrenme süreci içinde öğrenci için hedeflenen kazanımların ne düzeyde gerçekleştiğinin tespiti ve bu sayede öğrenim programlarının ne kadar etkili olduğunun anlaşılması açısından da ölçme değerlendirme yöntemlerinin eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç olarak eğitim sürecinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri en temel haliyle kontrol görevinde kullanılmaktadır. Aynı zamanda bu süre öğrencilerin düzgün programlara yerleştirilebilmesi için özelliklerinin tespit edilmesinde rehber olarak yol gösterici görevi de taşımaktadır.

Geleneksel Ölçme Değerlendirme Yöntemleri

Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerini, sözlü sınavlar, yazılı sınavlar, çoktan seçmeli sınavlar, doğru yanlış testleri, eşleştirmeli testler gibi birçok başlık altında incelemek mümkündür.

Sözlü sınavlar.

Özçelik (1987)'e göre sözlü sınavların başlıca özelliği, sözlü sınavların en yaygın şekli, soru sorma ve cevaplamanın öğrenciler huzurunda yapıldığı şeklindedir. Sözlü sınavların bir sınav jürisi tarafından, öğrencilerin tek tek alınarak sınava tabi tutulmasıyla yapılan şekli de vardır (s.61). Bu konuda Tan (2009), sözlü sınavlar bazen çok kalabalık gruplarla ilgili uygulamalarda soruların yazılı olarak verilip cevabın sözlü olarak alınması şeklinde uygulanabileceğini ifade etmektedir (s. 23).

Sözlü sınavları soruların sözlü olarak sorulduğu, cevapların ise düşünülerek toparlandığı ve sözlü olarak ifade edildiği sınavlar olarak tanımlamak mümkündür. Sözlü sınavlar bire bir ve yüz yüze gerçekleştirildiği için öğrenciler üzerinde heyecan yaratabilir. Bu sebepten öğrenciler olumlu ve olumsuz olarak etkilenebilirler.

Yazılı sınavlar.

Yazılı sorular, yazılı sınavlarda en sık kullanılan, öğrencilere yazılı olarak sorulan sorulardır. (Tekin, 2004, s. 110). Kısacası yazılı sınavlar, bireylere yazılı olarak yöneltilen soruların cevaplarını düşünüp planladıkları ve cevaplarını yazılı olarak sundukları sınav türüdür. Bu sınavlar, bireyin kıyaslamalar yapmasını ve açıklamalarda bulunmasını gerektiren (Micheels & Karnes, 1968), yaratıcı düşünme gücü, yazılı anlatım becerisi, kişisel görüş, ilgi ve tutumları ölçmede kullanılan sınav türüdür (Doğan, 2013; Özen, 2014). Hazırlanmasının kolay olması nedeniyle kullanışlı olması, üst düzey davranışların ölçülmesine imkân vermesi,

şans başarısının olmaması gibi özellikler yazılı sınavların en önemli avantajları arasında yer almaktadır (Doğan, 2013). Dezavantajları arasında ise okuma ve puanlamanın zaman alması, puanlamadaki öznellik, geçerlik ve güvenilirliğin düşük olması (Çetin, 2014; Doğan, 2013; Bahar, Bıçak, Durmuş & Nartgün, 2008; Micheels & Karnes, 1968) gibi özellikler sıralanabilir.

Çoktan seçmeli sınavlar.

Bu sınav tipinde liste halinde verilen cevaplardan uygun olanların seçilmesi istenmektedir. Kalabalık gruplar için uygun olması, kolay puanlanabilmesi, test istatistiklerinin kolay hesaplanabilmesi gibi özelliklerinden dolayı sıklıkla kullanılmaktadır (Doğan, 2009, s. 224).

Çoktan seçmeli test soruları iyi hazırlandığında, bilişsel alanın her basamağına yönelik davranışları ölçmede etkilidir. Ayrıca bu tür sorular iyi hazırlandığında kısa sürede çok sayıda davranış ve beceri ölçülebildiğinden kapsam geçerlilikleri de yüksektir (Yılmaz, 2009, s. 179).

Çok geleneksel olan bu çeşit değerlendirme yöntemi ile öğrenciye verilen sorular, diyagramlar, grafikler ve olaylar içindeki sorular sorular ile yazılı veya sözlü alınan yanıtlardan oluşur. Testler genellikle bitirilen bölümler sonunda veya belli bir zaman aralığında verilir (Benbow & Mably, 2002, s. 205).

Bu soru türleri genellikle eğitim kurumlarında ölçme değerlendirme sürecinde en çok kullanılan soru türleridir. Bireylerden sorulan sorulara, altında bulunan cevaplardan doğru olanı düşünüp işaretlemesi istenir.

Doğru yanlış testleri.

Bu soru tipinde her sorunun doğru ya da yanlış olma durumu belirlenmekte ve buna göre cevap verilmektedir.

Doğru-yanlış testlerinin cevabı iki şekilde (doğru-yanlış, evet-hayır) olduğu için öğrencinin doğru cevaba ulaşma olasılığı -şans başarısı- %50'dir. Şans başarısının önüne geçmek için düzeltme formülü uygulanmalı, öğrenciler bu konuda önceden bilgilendirilmelidir (Başol, 2018; Binbaşıoğlu, 1983; Gümüş, 1977).

Eşleştirmeli testleri.

İki grup ya da iki sütun halinde verilen bilgilerin eşleştirilmesinin istendiği testlerdir. Eşleştirme soruları, açıklamalar listeleri ile yanıtlar listesinin içermektedir. Bu şekilde öğrencilerin açıklamalar ile yanıtları birbiri ile eşleştirmeleri gerekir.

Bu test türü yönerge, öncüller ve seçeneklerden oluşmaktadır. Öncüller sayfanın solunda, seçenekler sağında yer almaktadır. Öncül ve seçenek sayısının birbirine denk olmaması, öncül sayısının en az 6 seçenek sayısının en fazla 15 olması gerekmektedir (Başol, 2018). Bu sayede cevaplayıcının seçenekleri eleyerek öncüllere ulaşması ya da cevabını bildiği eşleştirmelerin ardından bilmediklerini tahminle bulmasının önüne geçilebilmektedir (Başol, 2018; Binbaşıoğlu, 1983; Gümüş, 1977; Micheels & Karnes, 1968).

Öğrenciden verilen yöntemlere göre ifade listesinden doğruları bulmaları istenir. Sorulan her sorunun sadece bir kazanımın yoklayıcı nitelikte olmasına dikkat edilmelidir. Eşleştirme sorularında sunulan ifadelerin ve karşılıklarının kendi gruplarıyla ilişkili olduklarından emin olmalıdır. Bu sorularda öğrencinin düşünmeden yapabileceği eşleştirmelerden kaçınılmalıdır (Bahar, Bıçak, Durmuş & Nartgün, 2008).

Alternatif Ölçme Değerlendirme Yöntemleri

Alternatif ölçme ve değerlendirmenin genel amacı, öğrencilerin istenilen bir öğrenme alanındaki bilgi ve becerilerine yönelik görevlendirmeler ile ölçüm yapmak ve bu görevlerin etki düzeylerini, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla tespit etmektir (Çepni & Ayvaci, 2007). Alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının ürünün yanında ürünün ortaya çıkma sürecini de değerlendirmesi, geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarına kıyasla daha somut ve öğrenci merkezli bir ölçme ve değerlendirmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımında öğrenmenin ölçümünün öğrenme sürerken yapılması gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşımda öğrenme sürecinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi ön plandadır. Bilgilerin öğrenilmesi sırasında, uygulamaların ölçülmesi amaçlanmaktadır. Alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinin öğrenme süreçleri içerisinde uygulanması gerekir (Kılıç, 2006, s. 43). Bu bağlamda eğitim ve eğretim devam ederken süreç içerisinde ölçümün yapılması görüşü savunulmaktadır.

Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini performans değerlendirme, öz değerlendirme, proje, gözlem, portfolyo gibi birçok başlıkta incelemek mümkündür.

Performans değerlendirme.

Öğrencilerin aktif bir şekilde öğrenmesi için belirli bir süre içerisinde gerçekleştirilmekte olan çalışmaların, sürecin sonunda ortaya çıkan ürünlerin değerlendirilmesi için yapılan uygulamalara performans değerlendirme adı verilmektedir (Alıcı, 2014). Performans değerlendirme ile öğrenme türleri gibi bireysel özelliklerin göz önüne alınmasını ve bunların eyleme dönüştürülmesini sağlayacak durum ve ödevleri ifade etmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006). Genel olarak performans değerlendirmesini, öğrencilerin öğrendikleri bilgi ve becerileri kendi yaşantılarına aktarmayı sağlayan etkinlik ve ödevler olarak tanımlayabiliriz. Performans ödevleri süreç içine yayılmış olup belirli bir zamanlar kısıtlanmamıştır.

Proje.

Projeleri öğrencilerin bireysel ya da gruplar halinde istedikleri herhangi bir alanda yaptıkları araştırma, inceleme gibi çalışmalar şeklinde tanımlamak mümkündür. Öğrencilerin proje yaklaşımı kapsamında, birbiriyle ya da çevresiyle etkileşim içinde bulunduğu bilinmektedir. Projeler, birkaç hafta hatta birkaç ayda bitirilebilen genişletilmiş performans görevleri olarak düşünülebilir.

Öğrencilerin gruplar halinde inceleme yapması, görüşmelerin ya da yeni bilgiler edinmesi amacıyla çıkarımlar da bulunması genellikle öğretmen rehberliğinde gerçekleşmektedir. Öğrencilerin günlük hayatları ve ilgi alanlarına yönelik bir şekilde hazırlanan proje konuları onların çalışmalarına kolaylık sağlamaktadır (Yayla, 2012).

Öz değerlendirme.

Belli bir konuda öğrencinin kendi kendini değerlendirmesine öz değerlendirme denir. Bu yaklaşım öğrencilerin yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005). Müzik dersinde öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, özellikle başarı düzeylerini ve öğrenme sonuçlarını yargılama olarak açıklanabilir.

Öz değerlendirmenin dezavantajları arasındaysa, öğrencinin yanlış davranmasıyla yeterliklerini olduğunun dışında görme olasılığı görülmektedir. Öğrencilerin yeterliklerini doğru bir şekilde yormayabilmeleri ve yanlış davranmayarak yerinde bir değerlendirme yapabilmeleri için onlara yardımcı olunmalı ve öz değerlendirmeyi devamlı uygulayarak öğrencilere bu becerisi kazandırılmalıdır (Alıcı, 2014; Tekindal, 2016).

Öz değerlendirmede öğrencinin, kendisinin öğrenebilme aşamalarını ve başarı düzeylerini öğrenmeye yönelik sonuçlarını yargılamaları biçiminde ifade edilebilmektedir.

Öğrenci, kendi öğrenmesi ile alakalı olarak yargıya varma konusunda sorumluluk sahibi olur ve kendisini değerlendirir.

Akran değerlendirme.

Akran değerlendirme, bir grup içinde yer alan bireylerin akran ve akranlarını değerlendirme sürecidir (Kuyumcu & Erdoğan, 2007, s. 10). Başka bir deyişle akran değerlendirme, kişilerin diğer kişi ya da kişileri değerlendirme süreci olarak tanımlanmaktadır.

Akran değerlendirmede öğrencilerin öznel davranma olasılıkları yüksek olduğu için başlangıçta objektif bir şekilde uygulanması güçtür. Ancak bu değerlendirmenin rutin aralıklarla yapılması, öğrencilere bu değerlendirme etkinliğinin önemini anlatılması, rehberlik yapılması ve öğrencilerin değerlendirme kriterlerinden haberdar edilmesi nesnel değerlendirmeye yarar sağlayacaktır (Alıcı, 2014; Uysal, Öztürk & Döş, 2015).

Uygulamanın bir diğer amacı ise öğrencilerin eleştirel bir bakış açısına sahip olması ve bu eksende bir değerlendirme yapması için gerekli çalışmaların sağlanması ile öğrencilerin arkadaşlarına dönüt vermelerini sağlamaktır. (Alıcı, 2014).

Portfolyo.

Portfolyo sözcüğünün etimolojik kaynağı “taşınabilir kâğıt” anlamına gelen İtalyanca “Portare Fokliou” kelimesinden gelmektedir. İngilizceye “Portfolio” olarak aktarılan kelimenin Türkçedeki sözlük karşılığı “evrak çantası” olsa da farklı disiplinlerde farklı anlamlar taşıması sebebiyle birden fazla kavramla karşılaşmak mümkündür (Öncü, 2009). Portfolyolar, genel olarak herhangi bir alandaki yeteneklerin anlamlı bir resmini ortaya koyan çalışma ya da davranışlarının incelendiği amaca dayanan bir birikimdir (Alıcı, 2014). Portfolyolar öğrencilerin belirli bir süreç içerisinde belirli bir amaca hizmet edebilmek için ortaya koydukları performans, gelişim ve çalışmaların beraber yer aldığı gelişim dosyalarını oluşturmaktadır (Güler, 2014, s. 94). Aydoğdu ve Kesercioğlu (2005)’na göre portfolyo bir ders kapsamında, öğrencilerin dönem boyunca yaptıkları bütün etkinliklerinin içinden belirli bir amaca yönelik olanların öğretmenlerinin rehberliğinde seçilerek bir dosyada toplanması olarak ifade ederken, Kılıç (2006) ise, öğrencinin bir konudaki bilgilerini, amaçlanan becerilerini ya da kazanımlarını sergileyecek ürünlerinden oluşan dosya olarak tanımlamıştır.

Portfolyoların dezavantajları düşünüldüğünde ise saklanması, dosyadaki çalışmaların öğrencinin kendisi tarafından yapılıp yapılmadığının kesin olarak bilinmemesi, değerlendirilmesinin zaman alması ve puanlama güvenilirliği gibi unsurlar öne çıkmaktadır.

Kavram haritaları.

Eğitim alan yazınında 1980’li yılların başında Novak tarafından bir ğretim stratejisi olarak kazandırılan kavram haritaları David Ausubel’in anlamlı öğrenme teorisine dayalı olarak geliştirilmiştir. Kavramlar arası ilişkileri grafiksel olarak gösteren bu haritalar (Bahar *vd.*, 2014; Korkmaz, 2004); bir konunun ğretiminde, öğrenmeyi kolaylaştırmada, öğrenme sürecini kontrol etme ve kavram yanılığlarını ortaya çıkarmanın yanı sıra lme ve değerlendirme yapılmasında da yarar sağlamaktadır (Korkmaz, 2004; Uysal *vd.*, 2015).

Kavram haritası bilgilerin görsel olarak aktarılmasını sağlayan yöntem olarak da ifade edilebilir. Kavram haritasının fikirleri üretebilme, değerlendirebilme, fikirleri düzenleyebilme gibi birden fazla kullanım imkânı vardır. Kaya (2003, s.262) ise bu konuda, kavram haritaları, insanların çeşitli konularla ilgili bilişsel şemanın kalem ve kğit yardımı ile görselleştirilmiş hali şeklinde düşünülebilir. Öğrencilerin, kavram haritalarını oluşturmak suretiyle kavramlar arası bilgilerini sunabilmeleri için öncesinde bu konuda deneyimli olmaları ve mutlaka bir eğitim almış olmaları gereklidir.

Drama.

Drama, bir yaşantıyı, olayı, sözcüğü, kavramı, tümceyi ya da düşünceyi rol oynama gibi tiyatro etkinliklerinden yararlanarak canlandırmaktır (zyrek, 2016, s. 4). Drama, görsel sanatların teknik ve yaklaşımları ile öğrenme ve öğretme ilkelerini bütünleşik halde kullanan ve gereksinim duyulduğunda metin, sahne, ışık gibi malzemelere ihtiyaç duyan, katılımcıların her aşamada etkin olmalarını gerektirecek bir yapıdadır (Akar Vural & Somers, 2012, s. 4).

Bütünleştirici ğrenme teorisinde birey bilgiyi çevresiyle etkileşim sonucunda yapılandırır. Drama etkinliklerinde de öğrencilere bilgiyi taklit etmek yerine deneyimlerden yararlanılarak kendi kendilerine oluşturabilecekleri ortamlar yaratılır (Çepni, 2005).

Dramanın amacı, öğrenme süreci içerisinde çocukları etkin kılmak ve süreç boyunca keyifli vakit geçirmelerini sağlayarak edindikleri kazanımların kalıcılığını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda drama ile bireye estetik bir bakış açısı, eleştirel düşünce ve ifade, olaylara çok yönlü bakma özelliği kazandırılır (ışyar, 2017, s. 16).

Gözlem.

Gözlem, insan davranışlarının incelenmesini temel amaç edinen ve doğal ortamlarda kullanılan bir veri toplama aracıdır (Ekiz, 2009, s. 56). Bu araç, bireysel ya da grup halinde yapılan etkinliklerde tamamlayıcı lme ve değerlendirme etkinliklerinin uygulandığı

ortamlarda öğrencinin gözlenebilir her çeşit performansını değerlendirmek amacıyla kullanılabilir (Bahar *vd.*, 2014).

Öğretmenler öğrencilerle ilgili doğru ve hızlı bilgi edinme ve öğrenmeyle ilgili yaptıkları etkinliklere öğrencilerin gösterdikleri tepkileri ortaya koymada gözlem tekniğinden faydalanmaktadır (Uysal *vd.*, 2015). Ölçme değerlendirme sürecinde gözlem formları kullanılarak, öğrencilere ilişkin doğru ve birincil olarak bilgi edinmede kullanılan bir tekniktir. Gözlem formlarının dışında ders esnasında öğrencilere ait bilgileri kaydetmek için küçük kartlar kullanılabilir (Bahar *vd.*, 2008, s. 114). Eğitim kurumlarında gözlemler sistemli ve planlı bir biçimde yapılmaktadır.

Gözlemi diğer tekniklerden ayıran bir özelliği de bütün bilim dallarının eskiden günümüze değin yaygın şekilde kullandığı bilgi toplama tekniği olmasıdır. Özellikle devinimsel becerilerin değerlendirilmesinde sıkça kullanılmaktadır (Karasar, 2014). Bu bilgiler ışığında gözlem yöntemini her ders ve her ortamda uygulanabileceği söylenebilir.

Görüşme.

Görüşme, bireylerle belli amaçlar için çeşitli şekillerde iletişim kurarak amaçlı ve planlı yapılan veri toplama türüdür (Erkuş, 2006; Gümüş, 1977). Eğitim ve öğretimde yapılan görüşmeler ile ölçülmek istenen nitelikle ilgili sorulan sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplar incelenmekte, o niteliğin ne ölçüde kazanıldığı konusunda veriler elde edilmektedir (Nartgün, 2014). Görüşme, öğrencilerin yaptıkları çalışmalar ve ders konuları hakkında anlama düzeylerinin değerlendirilmesinde önemli bir işleve sahiptir (Uysal *vd.*, 2015).

Görüşme tekniği, öğretmen ile öğrenci arasında geçen, öğrenciye bir öğrenme konusu hakkında soruların sorulması ve cevaplarının alınmasıyla yapılan, istenilen konu hakkındaki bilgisinin ne düzeyde öğrendiğini açığa çıkarmak, kavram yanlışlarını tespit etmek sözel dönüt almak ve buna bağlı olarak öğretim uygulamalarını düzenlemek, geliştirmek ve not vermek amacıyla kullanılan bir tekniktir (Bahar *vd.*, 2008).

Görüşme türlerini bireysel veya grup görüşmeleri şeklinde sınıflamak mümkündür. Görüşmede sorulacak sorular önceden hazırlanabildiği gibi o anda da eklenip sorulabilir.

Görüşme tekniği kullanmanın asıl amacı genellikle bir hipotezi test etmek değil; bunun aksine öğrencilerin deneyimlerini ve bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıklarını anlamaya çalışmaktır (Türnüklü, 2000). Böylelikle bu teknik, öğrencilerin bilgileri zihinlerinde ne şekilde ve niçin anlamlandırdıklarını, algılamakta yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan görüşme tekniği yapılandırmacı anlayışın bir parçasıdır diye ifade edilebilir.

Görüşme tekniğinde, anket tekniğinde olduğu gibi kişiye yönelik sorulan soruların boş bırakılma durumu ya da katılımcı dışında farklı bir kişi tarafından doldurulması gibi ihmaller söz konusu değildir.

Müzik Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitimde psiko-motor becerilerin ölçülmesinde kullanılan testlere performans testi denilmektedir (Tekin, 2004, s. 221). Erden ve Akman (1998)'a göre duyu organları, zihin ve kasların iş birliği ile çalışması sonucu ortaya çıkan davranışlar psiko-motor olarak adlandırılmaktadır (s. 224).

Müzik eğitimi de performansın önemli olduğu sanat eğitimi alanlarından birisidir. Müzik eğitiminde performans, temelde müzik yapmayı vurgular (Uçan, 2005). Müzik eğitiminde öğrencinin sergilediği müzikal beceriler müziksel performans olarak adlandırılmaktadır. İcra etme ve söyleme uygulamaları öğrencinin psiko-motor becerilerini sergilediği bölümdür.

Müziksel performansın ölçülmesi birçok sebepten dolayı gerekli bir durumdur. En önemli sebep öğrencinin gelişimini takip edebilmektir. Öğrencilerin müzikal gelişimi sık sık takip edilmelidir. Böylece en uygun içerik, materyal ve zorluk düzeyi tespit edilebilir. Müziksel performansa dayalı öğretimin ve bu öğretim sürecinin sınanmasının nesnel bir temele dayandırılması gerekmektedir (Schleuter, 1996).

Öğrencileri, öğrenmelerini sınıfta gerçekten yansıtacak şekilde değerlendirmek, müzik programını geliştirmek için anahtardır. Değerlendirme, öğrencilere kendilerini geliştirmeye yönelik net bir yönlendirme sağlayacak bireysel düzeyde bilgi sağlamalıdır. İyi bir değerlendirme sistemi hesap verebilirlik sağlar ve öğrenciye öğrenme sorumluluğunun yerleştirilmesine yardımcı olur (Hemlin, 2017).

İlgili Araştırmalar

Öğretmenlere yönelik ölçme değerlendirme sürecine ilişkin yapılan araştırmaların bir kısmında konu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgili araştırmaların olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmalara ilişkin bilgiler ve araştırmaların sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Gelbal ve Kelecioğlu (2007) araştırmalarında, öğrencilerin başarılarının belirlenmesinde öğretmenlerin geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerini daha fazla kullandıklarını, ölçme ve değerlendirme sırasında karşılaşılan sorunların azaltılabilmesi amacıyla ölçme yöntemleri hakkında bilgilendirilmesinin, buldukları bölge ya da kurumlarda ölçme ve değerlendirme uzmanlarının bulundurulmasının faydalı olabileceği belirtmişlerdir.

Acat ve Demir (2007)'ye göre öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin olarak aldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri yetersiz kalmakta ve ayrıca alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanmak için de yeterli zaman bulunmamaktadır. Ayrıca, alternatif ölçme ve değerlendirme kaynaklarının yeterli bulunmaması, alternatif ölçme ve değerlendirmeye ilişkin öğretmenlerin kendilerini bu konuda yetersiz bulmaları, sınıfların kalabalık olması gibi sebeplerle alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanamadıkları gözlemlenmektedir. Yapıcı ve Demirdelen (2007)'ye göre ise eğitimcilerin yeni programdaki ölçme ve değerlendirme uygulamaları konusunda sorunlar yaşadıkları, programın diğer boyutlarına göre kendilerini bu boyutta daha yetersiz gördükleri çeşitli araştırmalarca belirlenmiştir.

Kanatlı (2008) çalışmasında katılımcıların alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin olumlu görüşleri olduğunu bildirirken, bu tekniklerin kullanılmasındaki sorunların; zamanın kısıtlı olması, kaynakların yetersiz oluşu, sınıf mevcutlarının fazla olması, öğrencilerin ve velilerin ilgisizliği ve öğretmenlerin bu teknikler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını belirtilmiştir.

Şenel (2008) gerçekleştirdiği çalışmasında alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin hazırlanmış olan hizmet içi eğitim kurslarının, katılımcıların bilgi ve becerilerini geliştirmeye olumlu yönde etki ettiğini belirtmiştir. Buna benzer olarak Arıbaş ve Göktaş (2014) yapmış oldukları çalışmalarında, öğretmenlerin hizmetiçi eğitim faaliyetleri ile ilgili olarak faydalı olmadığı, zorunlu olduğu, sıkıcı geçtiği gibi önemli sorunlar ortaya koyarken aynı zamanda bu öğretmenlerin yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin yeterli bilgilerinin bulunmadığı, dolayısıyla konu ile ilgili hizmet içi eğitimlere gereksinim duyulduğu ortaya çıkarılmıştır.

Baki ve Bütüner (2009) çalışmalarında, proje çalışmalarının öğretmenler tarafından nasıl gerçekleştirildiği, değerlendirme şekilleri, öğrencileri yönlendirme şekillerinin nasıl olması gerektiği konularında hizmetiçi eğitim çalışmalarının kısa süreli olmaktan ziyade, uzun süreli olmasının gerekliliği üzerinde durulmuşlardır.

Kabapınar ve Ataman (2010) çalışmalarında, ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin olumlu olarak görülen yönlerinin; çocukları her yönüyle değerlendirmesi, farklı zekâ türlerine davetiyesi, öğrencilerin motivasyonlarını artırabilmesi, yine öğrencilerin akademik başarılarına ve derse bilgilerini arttırması, öğrencilere deneyim yoluyla yaparak yaşayarak öğrenme fırsatlarını sunması olarak tespit edilmiştir. Kalabalık sınıf mevcutlarının oluşu, ders süresinin kısa oluşu, fiziki koşullardaki eksiklikler yeni ölçme ve değerlendirme sistemini uygulamada karşılaştıkları sorunlardan bazıları olarak bulunmuştur.

Yıldız (2011) araştırmasında öğretmenlerin sınıf mevcutlarının yüksek olması nedeniyle alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanılmadıkları, derse gelmeden önce çocukların derse hazırlık yapmış olmaları alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasını kolaylaştıracağı, öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini geleneksel yöntemlere göre daha fazla önemsedikleri, alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerinin eleştirel düşünme, beceri kazandırma gibi açılardan daha üstün özelliklere sahip oldukları, alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik ise daha fazla zaman gerektirmesi ve öğrencilerin ödevleri başkalarına yaptırması gibi sorunları olduğu tespit edilmiştir.

Beyhan (2012) gerçekleştirdiği çalışmada alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri ile birlikte öğretmenler hem öğrenme sürecini hem de bireysel farklılıkları dikkate alarak değerlendirmeler yapabildiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu değerlendirme türlerinde karşılaştıkları en önemli sorunun ise zaman yetersizliği olduğu belirlenmiştir.

Sarıbaş ve Babadağ (2015)'e göre yeni öğretim programları sayesinde uygulamaya konulan yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri, eğitimcilere geleneksel modellere göre farklı roller ve sorumluluklar yüklemektedir. Bu roller içerisinde öğretmenlerin öğretici olmaktan ziyade ortamın düzenlenmesi ve öğrencilerin yönlendirilmesi öne çıkmaktadır. Buna bağlı olarak da yapılan araştırmalarda ilkokullarda gerçekleştirilen eğitim öğretim faaliyetlerinin ölçme ve değerlendirme boyutları açısından önemli sorunlar taşıdığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yeni program uygulanmadan önce öğretim kademelerinde yalnızca geleneksel yöntemler kullanılarak ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapan eğitimcilerin yine birtakım sorunlarla yüz yüze geldikleri tespit edilmiştir.

Şata (2016)'ya göre geleneksel yollarla gerçekleştirilen testlerde öğrencilerin sınıf içi ve dışı arasındaki davranışlarını, eğitim öğretim süreci içerisindeki performansları, öğrencilerin ilgi ve tutumlarını, öğrencinin öğrenme süreçlerinde aktif katılımının değerlendirilmesi gibi durumlar mümkün olmamaktadır.

Bahar (2017) çalışmasında öğretmenlerin drama, portfolyo, görüşme, akran değerlendirme ve öz değerlendirme gibi değerlendirme yöntemlerini nadiren kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan değişkenler de hizmetiçi eğitim alma durumları bakımından öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme araç gereçlerine ilişkin olarak değişkenler arasında anlamlı farklılık meydana gelmediği, öğretmenlerin önemli bir kısmının ölçme ve değerlendirme yöntemleri açısından kendilerine yeterli bulduğu, kendilerine yeterli bulan öğretmenlerin genellikle çoktan seçmeli testler, yazılı sınavlar ve yapılandırılmış grid kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler bu testler dışında kullanılması gerekli olan ölçme

ve değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda kendilerini yeterli bulmadıkları ortaya çıkmıştır.

lme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin yapılan araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlara göre öğretmenlerin, hizmetiçi eğitim programlarının yeterince düzenlenmemesi; alternatif lme ve değerlendirme yöntemlerini uygulamak için süre yetersizliği; sınıf mevcutlarının fazla oluşu ve fiziki şartların eksikliği gibi durumları sorun olarak gördüğü belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin belirlemeyi amaçladığımız bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırma betimsel bir araştırma olup çalışmayla ilgili durum saptaması yapılmıştır.

Betimsel analiz, çalışmada kullanılan gözlem, görüşme ve doküman gibi veri toplama araçlarında yer alan soru, konu ya da temalar temele alınarak analiz edilir. Analizlerde, temele alınan soru ya da konu başlık haline getirilerek, başlığa uygun olan verilerden doğrudan doğruya alıntılar yapılarak analizler ortaya konur. Birincil düzey analiz olarak da bilinen betimsel analiz, doğrudan bir konunun tanımlanması ve açıklanmasını amaçlar (Ekiz, 2009, s.76).

Araştırmada müzik öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecine yönelik görüşleri öğretmenlerle yapılan görüşmeler üzerinden belirlenmiştir.

Görüşme, herhangi bir konuda bireylerin, duygularının ve düşüncelerinin alınmasına yönelik sistematik çalışmalardır (Sönmez & Alacapınar, 2013).

Araştırmada var olan bir durumu olduğu gibi ortaya koymak amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği uygulandıktan sonra verilere temel düzey analizlerden betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır.

Temel düzey analizin amacı, araştırmacılar tarafından yapılan gözlem ve görüşmelere hiç etkide bulunmadan, yorumlamada bulunmadan ya da az bir şekilde yorumda bulunarak dürüst bir biçimde verileri ortaya koymaktır (Ekiz, 2009, s.75).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Manisa il Merkezinde görev yapmakta olan 30 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcılarının seçiminde seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Amaçsal örnekleme araştırmanın derinlemesine yapılabilmesi için bilgi açısından zengin durumlar seçmektir. Bilgi açısından zengin durumlar amprik genellemeler yerine derinlemesine anlama fırsatı sağlar (Patton, 2014). Araştırmada amaçsal örnekleme

yöntemlerinden maksimum çeşitleme tekniği kullanılmıştır. Maksimum çeşit örnekleme çalışılan soruna taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini sağlayarak bu çeşitlilik içerisindeki ortak örüntülerin araştırılmasına olanak sağlar (Glesne, 2014). Bu amaçla eğitim öğretim süreci içerisinde kaynaştırma öğrencisi ve kalıcı göçmen öğrencilerle karşılaşan öğretmenlerin de çalışma grubunda yer alması sağlanmıştır.

Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Tablo 1. Müzik Öğretmenlerinin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

	Cinsiyet	Yaş			Öğrenim Durumu	Mesleki Kıdem	Okutulan Sınıf	Okulun Bulunduğu Yer	Görev Yapılan Öğretim Kademesi										
	Erkek	× Kadın	× 31-40	41-50	51 ve üzeri	× Lisans	Lisansüstü	0-10 yıl	× 11-20 yıl	21 yıl ve üzeri	10-20 kişi	× 21-30 kişi	31 kişi ve üzeri	× İl Merkezi	İlçe Merkezi	Köy	İlkokul	× Ortaokul	Lise
Ö1		×	×			×			×			×						×	
Ö2		×		×		×			×			×			×				×
Ö3		×	×			×		×			×				×				×
Ö4	×		×			×			×		×			×					×
Ö5		×	×			×		×			×			×					×
Ö6	×			×		×			×	×	×			×					×
Ö7		×	×			×			×			×			×				×
Ö8	×			×			×	×				×		×					×
Ö9		×	×				×	×				×		×				×	
Ö10		×	×			×		×				×	×					×	
Ö11	×		×			×		×				×	×					×	
Ö12		×		×			×		×		×			×				×	
Ö13	×		×				×	×				×	×					×	
Ö14	×			×		×			×			×		×				×	
Ö15		×		×		×			×	×		×		×					×
Ö16	×			×			×	×				×		×					×
Ö17	×			×		×		×				×		×					×
Ö18	×			×			×		×	×		×		×					×
Ö19		×	×			×		×				×		×				×	
Ö20		×	×			×		×				×		×				×	
Ö21		×		×		×			×			×		×					×
Ö22	×				×	×			×			×	×						×
Ö23		×			×	×			×			×	×						×
Ö24	×				×	×			×		×			×				×	
Ö25	×			×		×		×				×	×					×	
Ö26		×	×			×		×				×	×					×	
Ö27	×			×		×			×	×				×					×
Ö28		×	×			×		×				×	×					×	
Ö29	×			×		×		×				×	×					×	
Ö30		×	×				×	×			×			×					×

Tablo 1.'de çalışma grubunun demografik bilgileri yer almaktadır. Tabloya göre 14 öğretmenin erkek, 16 öğretmenin ise kadın olduğu; 14 öğretmenin 31-40 yaş aralığında, 13 öğretmenin 41-50 yaş aralığında, 3 öğretmenin ise 51 yaş ve üzerinde olduğu; 8 öğretmenin eğitim durumunun lisansüstü, 22 öğretmenin ise lisans seviyesinde olduğu; 11 öğretmenin 0-10 yıllık, 11 öğretmenin 11-20 yıllık ve 8 öğretmenin ise 21 ve üzeri yıl mesleki kıdeme sahip olduğu; 6 öğretmenin okuttuğu sınıf mevcudunun 10-20 arasında, 15 öğretmenin 21-30 arasında ve 9 öğretmenin ise 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca 4 öğretmenin ilçe merkezinde, 26 öğretmenin il merkezinde görev yaptığı; 16 öğretmenin ortaokul kademesinde ve 14 öğretmenin ise lise kademesinde görev yaptığı belirlenmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırma verilerinin toplanmasında çalışma grubunun demografik bilgilerini belirlemek üzere “Kişisel Bilgi Formu” ve araştırmacı tarafından hazırlanan ve müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacının hazırladığı sorular katı şekilde olmayıp, verilen cevaplara göre detaylı bilgilerin elde edilebilmesi için, derinlemesine sorular sorabilmeye ve soruların kapsamının genişletilebilmesine olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla soruları soran görüşmeci ve cevaplayan kişiler soruların kapsamında, esası kaybetmeyecek şekilde düzenlemeler yapabilmektedir (Sönmez & Alacapınar, 2013).

Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından ilgili alan yazın ve uzman görüşleri alınarak hazırlanmıştır. Görüşme formunda müzik öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 13 soru yer almaktadır.

Süreç/Uygulama

Araştırma verilerini uygulamadan önce Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından, Manisa İl Milli Eğitim Merkezi ile gerekli yazışmalar yapılmış ve yazışmalar sonucunda gereken izinler alınmıştır.

Manisa il merkezinde görev yapmakta olan 42 müzik öğretmenine tek tek ulaşıp, gerekli izinleri aldığımızı belirttikten sonra, çalışmamız hakkında bilgiler verilmiş, çalışmamıza gönüllü olarak katılmaları rica edilmiştir. Araştırmanın verileri gönüllülük esasına dayalı belirlenen 30 müzik öğretmeniyle yüz yüze görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Görüşmelerin yapılacağı ortam araştırmacı ve katılımcılar tarafından önceden belirlenmiş olan

tarihte ve uygun ortamlarda yapılmıştır. Görüşmeler çalışma grubundaki öğretmenlerin izni alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve nihayetinde görüşmelerin yalnızca araştırma kapsamında kullanılmak suretiyle gizli kalarak üçüncü taraflarla paylaşılmayacağı katılımcılara bildirilmiştir. Katılımcılardan alınan cevaplar, bulgular kısmında çeşitli kategorilere ayrılmış ve bu kategorileri temsil eden görüş sayılarıyla birlikte tablo haline getirilmiştir.

Veri Analizi

Görüşme sonuçlarından elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Betimsel analiz yöntemi, araştırma verilerinin belirlenmiş temalara göre özetlenmesini, tema ve kategorilere ayrılmasını gerekli kılan, ulaşılan sonuçların neden-sonuç bağlamında değerlendirilmesine imkân sağlayan bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Analiz sürecinde katılımcıların gizliliğini sağlamak amacı ile gerçek isimleri yerine Ö1, ... Ö30 şeklinde kodlar kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanmasında iç geçerliği sağlamak amacıyla, araştırmanın amacı doğrultusunda ilgili alan yazın tarandıktan sonra araştırma kapsamında yer alabilecek sorulardan bir soru havuzu oluşturulmuştur.

Sorular hazırlanırken soruların açık, anlaşılır, çok boyutlu olmayan, yansız, kaynak kişinin verebileceği veriler içeren sorular olmasına, alternatif soru ve sondalar içermesine dikkat edilmiştir (Karasar, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013). Soru havuzundaki soruların araştırmanın amacına ve nitel araştırmaya uygunluğu 2 müzik eğitimi alanında, 1 eğitim bilimleri alanında uzman akademisyenlerin görüşü alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin iç tutarlılığını sağlamak için ise veriler 2 ayrı araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş ve elde edilen bulguların tutarlılığı karşılaştırılmıştır. Tutarlılığın sağlanamaması durumunda ise üçüncü bir uzmandan görüş alınarak ortak karara varılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulguların sunumunda araştırmanın alt problemlerine göre sunulması benimsenmiştir.

“Müzik öğretmenlerinin bildikleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Bildikleri Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri	63
Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri	80

Tablo 2’de görüldüğü üzere müzik öğretmenlerinin bildikleri yönünde görüş bildirdikleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri *geleneksel*(f=80) ve *alternatif* (f=63) olmak üzere 2 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin belirttikleri ifadeler içerisinde 63 ifade alternatif ölçme ve değerlendirme kategorisi altında toplanırken, 80 ifade geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Soru-cevap, portfolyo, drama, yazılı sınav, gösteri, akran değerlendirmesi, performans değerlendirme, yazılı, çoktan seçmeli sınav, doğru-yanlış testleri, boşluk tamamlama.” (Ö1)

“Gözlem, Proje, Performans” (Ö4)

“Rubrik, derecelendirme ölçeği, cümle tamamlama, sözlü değerlendirme, yazılı değerlendirme, performans değerlendirme.” (Ö12)

“Müzik öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri	30
Geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri	28

Tablo 3’de görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin kullandıkları yönünde görüş bildirdikleri ölçme ve değerlendirme yöntemlerini *geleneksel*(f=28) ve *alternatif* (f=30) olmak üzere 2 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin belirttikleri ifadeler içerisinde 30 ifade alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri kategorisi altında toplanırken 28 ifade geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Daha çok performans değerlendirme fakat proje, gözlem ve sözlü yoklama yöntemlerini de kullanıyorum.” (Ö3)

“Çalgı performans ölçeği, ses düzeyi performans ölçeği, ritim kulağı performans ölçeği kullanıyorum.” (Ö7)

“Sözlü sınavlar, uygulamalı sınavlar, proje, grup veya akran değerlendirmesi, kendi kendini değerlendirme ve portfolyo kullanıyorum.” (Ö10)

“Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Bireysel farklılıkları ölçmeye uygunluk	11
Ders içeriğini ölçmeye uygunluk	6
Devinişsel becerileri ölçmeye uygunluk	4
Dönüt almaya uygunluk	1
Fiziki şartlar açısından uygulanabilirlik	3
Kolay kullanılabilirlik	1
Öğrenci düzeyini ölçmeye uygunluk	19
Zaman açısından kullanılabilirlik	3

Tablo 4’de görüldüğü gibi müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri 8 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri, *bireysel farklılıkları ölçmeye uygunluk* (f=11), *ders içeriği ölçmeye uygunluk* (f=6), *devinışsel becerileri ölçmeye uygunluk* (f=4), *dönüt almaya uygunluk* (f=1), *fiziki şartlar açısından uygulanabilirlik* (f=3), *kolay kullanılabilirlik* (f=1), *öğrenci düzeyini ölçmeye uygunluk* (f=19), *zaman açısından kullanılabilirlik* (f=3) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Öğrencinin yeteneği, seviyesi ve hazırbulunuşluğuna göre tercih ediyorum.” (Ö9)

“Geri bildirim almaya uygun olup olmadığına bakıyorum.” (Ö11)

“Kolay uygulanabilir olmasına dikkat ediyorum.” (Ö12)

“Objektif ve her tür soru bulunmasına dikkat ediyorum.” (Ö18)

Sınıflar kalabalık olduğu için zamanı iyi kullanabileceğim yöntemler tercih ediyorum.” (Ö26)

“Tüm öğrencilerin seviyesine uygun olmasına ve sınıfta verilen bilgilerle doğru orantılı olmasına dikkat ediyorum.” (Ö28)

“Müzik öğretmenlerinin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 5. *Müzik Öğretmenlerinin Kullanmadıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanmama Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları*

Kategoriler	f
Dersin Uygulamalı Olması	4
Fiziki Ortama Uygun Olmaması	1
İçeriğe Uygun Olmaması	4
Öğrenciye Uygun Olmaması	11
Öğretmene Uygun Olmaması	3
Zamanın Yetersiz Olması	1

Müzik öğretmenlerinin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama nedenlerine ilişkin görüşleri 6 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri *dersin uygulamalı olması* (f=4), *fiziki ortama uygun olmaması* (f=1), *içeriğe uygun olmaması* (f=4), *öğrenciye uygun olmaması*

(f=11), *öğretmene uygun olmaması* (f=3) ve *zamanın yetersiz olması* (f=1) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Uygulama derste kullanılacak en uygun araç ve yöntem hangisi ise onu tercih ederim. Dersime uygun olmadığı için diğer yöntemleri tercih etmiyorum. (Ö9)

Çoktan seçmeli sınavı denediğimde notlar arası farkın uçurum olduğunu fark ettim. Ayrıca kalabalık sınıflarda uygulama ve değerlendirmesi zor oluyor. (Ö13)

Ben müzik öğretmeniyim. Müzik dersinde uygulamaya yönelik değerlendirme yapılmasını uygun buluyorum. (Ö19)

Özünde müzik dersinden ölçme ve değerlendirme sonucunun gereksizliğine inanıyorum. Öğrenci dersten not değil zevk almalıdır. (Ö24)

Zamanın yetmeyeceğini düşünmem ve öğrencilerin müzik dersine olan bakışını değiştirmemek için. Biz müzik dersinde keyif almak, rahatlamak için ders yapıyoruz. (Ö26)

Müzik dersi için çok uygun olmaması, öğrencilerin düşük not alabilme olasılıkları. (Ö27)

“Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşleri nelerdir?” Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 6. *Müzik Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları*

Kategoriler	f
Çoklu değerlendirme (duyuşsal, motor vb.) sağlaması	2
Derse uygun değerlendirme imkânı sağlaması	2
Fazla zaman alması	2
Objektif sonuçlar vermesi	1
Öğrenciyi detaylı değerlendirebilmesi	3
Öğrenciye geri bildirim sağlaması	1
Öğrenci motivasyonu sağlaması	2

Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşleri ile ilgili olarak öğretmenlerin ifadeleri 7 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “*çoklu değerlendirme*

(duyuşsal, motor vb.) sağlaması” (f=2), “derse uygun değerlendirme imkânı sağlaması” (f=2), “fazla zaman alması” (f=2), “objektif sonuçlar vermesi” (f=1), “öğrenciyi detaylı değerlendirebilmesi” (f=3), “öğrenciye geri bildirim sağlaması” (f=1) ve “öğrenci motivasyonu sağlaması” (f=2) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Dersimin işlenişine uygun ölçme ve değerlendirme yapabilmekteyim. (Ö3)

Öğrencinin neyi ne kadar yapabildiğinin öğrenilmesi açısından güzel bir şey. Kendisi hakkında gelişimsel karar verebilmesi için güzel bir yöntem. Öğrenmeyi motive etmesi açısından değerli. (Ö5)

Bilinen ölçme değerlendirme tekniklerinin dışında daha soyut maddeler içeren değerlendirmelerdir (Soyut değerlendirme olması). Öğrencinin düzeyi, ders içi davranışları, tutumları, araç gereç durumları, derse hazır bulunuşlukları örnek olarak verilebilir. (Ö6)

Öğrenmeyi motive etmesi, bilişsel duyuşsal ve psikomotor boyutlarındaki gelişimlerin üçünü birden yoklama özelliğine sahip olması bakımından alternatif ölçme ve değerlendirmeyi iyi buluyorum. (Ö17)

Öğrencinin neyi bilip neyi bilmediği daha çok ortaya çıkardığını düşünüyorum. (Ö19)

“Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma durumları nedir?” Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Kullanma Durumlarını Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Gerçekleştirilen uygulamaya göre kullanma	4
Öğrenci özelliklerine göre kullanma	5
Öğrenci sayısına göre kullanma	2

Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma durumları ile ilgili olarak öğretmenlerin ifadeleri 3 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “gerçekleştirilen uygulamaya göre kullanma” (f=4), “öğrenci özelliklerine göre kullanma” (f=5) ve “öğrenci sayısına göre kullanma” (f=2) “kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Öğrencinin çalışmaları ve performansını ön planda tutuyorum. (Ö10)

Her öğrencinin kendisini ifade edeceği bir şeyler mutlaka vardır. (Ö16)

Uygulamalı sınavlarda derecelendirme ölçeklerini, proje ödevlerinde rubrik kullanıyorum. (Ö28)

“Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir? Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Aile desteğinin olmaması	1
Bireysel değerlendirmelerin zaman alması	7
Ders saatinin yetersizliği	5
Fiziki donanım, araç-gereç yetersizliği	4
Hazırbulunuşluk eksikliği	3
Kalabalık sınıf ortamı	2
Objektif değerlendirmede zorlanma	1
Öğrenci ilgisizliği	5
Uygun ölçme aracı hazırlamada zorlanma	3
Öğrencinin yetersizlik algısı	5

Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri 10 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri *aile desteğinin olmaması*(f=1), *bireysel değerlendirmelerin zaman alması*(f=7), *ders saatinin yetersizliği*(f=5), *fiziki donanım, araç-gereç yetersizliği*(f=4), *hazırbulunuşluk eksikliği*(f=3), *kalabalık sınıf ortamı*(f=2), *objektif değerlendirmede zorlanma*(f=1), *öğrenci ilgisizliği*(f=5), *uygun ölçme aracı hazırlamada zorlanma*(f=3), *öğrencinin yetersizlik algısı*(f=5) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Öğrencilerin fazla olması ve her bir öğrenci için tek tek ölçme değerlendirme formu hazırlamanın uzun bir süreç olması. (Ö1)

Çoğu kez okulun fiziki durum ve öğrencinin ilgisizliği. (Ö5)

Müzik ders saati 1 saat olduğundan ölçme ve değerlendirme yöntemleri bir sonraki derse kalıyor. (Ö10)

Öğrencilerin müzikal yeteneğine göre objektif değerlendirmede sorunlar olabiliyor. Öğrenci seviyelerindeki farktan dolayı ölçme ve değerlendirmede aksaklıklar olabiliyor. (Ö14).

Bazen kriterler için verdiğim puan aralığı konusunda ve puanı kriterlere bölme konusunda zorlanıyorum. (Ö19)

“Müzik öğretmenlerinin varsa kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Alternatif ölçme ve değerlendirme	8
Geleneksel ölçme ve değerlendirme	6

Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşleri *geleneksel*(f=6) ve *alternatif* (f=8) olmak üzere 2 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin belirttikleri ifadeler içerisinde 8 ifade alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri kategorisi altında toplanırken 6 ifade geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Hepsine uyguladığım performans değerlendirme ölçeğini esneterek ve bireysel gelişimine uygun olarak yapıyorum. (Ö13)

Çoktan seçmeli, eşleştirme ve gözlemi kullanıyorum. (Ö17)

“Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Görüşlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Doğru geri bildirim alma	2
Öğrenci düzeyine uygunluk	6
Öğrenci motivasyonunu sağlama	4
Uygulanabilirlik	1

Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri 4 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “doğru geri bildirim alma” (f=2), “öğrenci düzeyine uygunluk” (f=6), “öğrenci motivasyonunu sağlama” (f=4) ve “uygulanabilirlik” (f=1) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Bu öğrencileri diğerleri gibi düşünemeyiz. Bu tür öğrencilerin psikolojisini düşünmek gerekiyor. Başarısızlık duygusunu yaşamaması ve onun diğer öğrencilerden farklı olduğunu hissettirmemek gerekir. Bu nedenle farklı yöntemler kullanıyorum. (Ö9)

Kullanabilecekleri ve anlayabileceklerini düşündüğüm araç ve gereçleri kullanabileceklerine inandığım ölçme ve değerlendirmeleri uygulamalarını sağlamak. (Ö23)

Temel bilgileri edinmiş olmasına yönelik geri bildirim almak. (Ö28)

Öğrencinin kapasitesini göz önünde bulunduruyorum. (Ö11)

“Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 11. Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunları Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları

Kategoriler	f
Araç gereç yetersizliği	1
Hazırbulunuşluk eksikliği	2
Öğrenci ilgisizliği	3
Öğretmen yetersizliği	1
Zaman sorunu	1

Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili olarak belirttikleri görüşleri 5 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “araç gereç yetersizliği” (f=1), “hazırbulunuşluk eksikliği” (f=2), “öğrenci ilgisizliği” (f=3), “öğretmen yetersizliği” (f=1) ve “zaman sorunu” (f=1) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Dönüt almak daha uzun sürede oluyor. Böyle öğrencilerle daha önce çalışmış olmanın ve bu alanda yetkin kişilerin olması gerektiğini düşünüyorum. (Ö2)

Sorunlar tabi ki olabiliyor. Öğrenci bazen hiçbir şey yapmak istemiyor. (Ö9)

Araç ve gereç yetersizliği. Kaynaştırma öğrencileri bazı araç ve gereçleri kullanamadığı için sıkıntı çekmektedirler. (Ö23)

Temel yazı yazma, okuma problemi varsa dil açısından yeterli olmayan öğrenci ile problemler yaşanabiliyor. (Ö28)

“Müzik öğretmenlerinin varsa kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?” Araştırmanın On Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 12. *Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları*

Kategoriler	f
Alternatif ölçme ve değerlendirme	7
Geleneksel değerlendirme	9

Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşleri *geleneksel* (f=9) ve *alternatif* (f=7) olmak üzere 2 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin belirttikleri ifadeler içerisinde 7 ifade alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri kategorisi altında toplanırken 9 ifade geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemleri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Sözlü sınav yöntemi kullanıyorum. (Ö26)

Performans değerlendirme, proje, gözlem, çoktan seçmeli, eşleştirme kullanıyorum.
(Ö17)

Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?” Araştırmanın On İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 13. *Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerini Tercih Etme Nedenlerini Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları*

Kategoriler	f
Dersin hedefine uygunluk	1
Öğrenci düzeyine uygunluk	4
Öğrenci motivasyonunu sağlama	2
Uygulanabilirlik	3

Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenlerine ilişkin görüşleri 4 kategori altında toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “dersin hedefine uygunluk” (f=1), “öğrenci düzeyine uygunluk” (f=4), “öğrenci motivasyonunu sağlama” (f=2) ve “uygulanabilirlik” (f=3) kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmen görüşlerinden doğrudan alınan ifade örnekleri şunlardır:

Hazırlık kriterleri ve seslendirme kriterleri. (Ö6)

Bizim dilimizi bilmediği için çok zorlanıyor. Ona kendini yabancı hissettirmeden başarıya duygusu yaşatmak. (Ö9)

“Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” Araştırmanın On Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 14. *Müzik Öğretmenlerinin Kalıcı Göçmen Öğrencilere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunları Temsil Eden Kategoriler ve Bu Kategorileri Temsil Eden Görüş Sayıları*

Kategoriler	f
Dil-iletişim sorunu	7
Özgüven eksikliği	1

Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile ilgili olarak belirttikleri görüşleri 2 kategori altında

toplanmıştır. Alfabetik sıraya göre sıralanmış olan kategorilerde öğretmenlerin görüşleri “*dil-iletişim sorunu*” (f=7) ve “*özgüven eksikliği*” (f=1), kategorileri altında toplanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiği görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır:

Türkçe bilmemeleri en büyük sorun. Bazı zamanlarda birbirimizi anlayamıyoruz. (Ö9)

Türkçeyi iyi kullanamayan öğrenciler olabiliyor. Özgüven ve kendilerini ifade etme sorunu yaşıyorlar. (Ö24)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuçlar ve Öneriler

Sonuçlar

Müzik öğretmenleriyle gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerinin alternatif ve geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden birçoğunu(*soru cevap, drama, gösteri, akran değerlendirmesi, performans değerlendirme, doğru yanlış testleri, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, portfolyo, oyun, görsel sunum, kavram haritası, görüşme, öz değerlendirme, proje, gözlem, cümle tamamlama, yazılı sınav, eşleştirme soruları, tamamlama, poster, sözlü, açık uçlu sorular, derecelendirme ölçeği, rubrik, ürün değerlendirme vb.*) bildiklerini ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Benzer olarak Özenç (2013), yaptığı çalışmada öğretmenlerin hakkında en fazla bilgi sahibi olduğu alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin proje ve öz değerlendirme, en az bilgi sahibi oldukları alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin ise yapılandırılmış grid ve tanılayıcı dallanmış ağaç tekniği olduğunu belirlemiştir.

İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerinin alternatif ve geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden birçoğunu(*soru cevap, drama, gösteri, akran değerlendirmesi, performans değerlendirme, doğru yanlış testleri, boşluk doldurma, çoktan seçmeli, portfolyo, oyun, görsel sunum, kavram haritası, görüşme, öz değerlendirme, proje, gözlem, cümle tamamlama, yazılı sınav, eşleştirme soruları, tamamlama, poster, sözlü, açık uçlu sorular, derecelendirme ölçeği, rubrik, ürün değerlendirme vb.*) kullandıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir.

Ülkemizde yapılan farklı çalışmalarda benzer olarak öğretmenlerin çoğunluğunun ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden portfolyo, görüşme, grup değerlendirme, akran değerlendirme, yazılı sınavlar, çoktan seçmeli testler, doğru-yanlış testleri, eşleştirmeli testler ve kısa cevaplı testleri sıklıkla kullanmakta iken; poster, proje, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavram haritaları ve dereceli puanlama anahtarını ara sıra kullandıklarını belirlemişlerdir (Bahar, 2017; Beyhan, 2012).

Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.

Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemleri tercih ederken bireysel farklılıkları ve ders içeriğini ölçme uygunluğuna; devinışsel becerileri ölçme ve dönüt alma uygunluğuna dikkat ettikleri belirlenmiştir. Bununla beraber fiziki şartlar açısından uygulanabilirliğine, kolay kullanılabilirliğine, öğrenci düzeyini ölçme ve uygunluğuna, ayrıca zaman açısından kullanışlı olmasına dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılan çeşitli araştırmalarda farklı olarak öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken derse katılım, İstiklal Marşını okuma, TEOG sınavını dikkate alma, müfredatın yetiştirilmesi kaygısı, ölçme aracının güvenilirliği yüksek olması, zaman kısıtlılığı, öğrencinin ilgi ve yeteneklerini, sınıf içerisinde gösterdiği performans düzeyini, not vermek, öğrenmeyi geliştirmek için kullandıklarını ve değerlendirmeyi başarılı ve başarısız öğrencileri saptamak için diğer bir deyişle sınıflama amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır (Altun ve Gülay, 2017; Bahar, 2017; Beyhan, 2012; Yılmaz Köseoğlu, 2011).

Dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmamalarına ilişkin olarak dersin uygulamalı olması, fiziki ortama uygun olmaması, içeriğe uygun olmaması, öğrenciye uygun olmaması, öğretmene uygun olmaması ve zamanın yetersiz olması gibi nedenler sunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Farklı olarak Yıldız (2011) araştırmasında, öğretmenlerin sınıf mevcutlarının yüksek olması nedeniyle alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında bazı olumlu ve olumsuz görüşleri olduğu belirlenmiştir. Çoklu değerlendirme (duyuşsal, motor vb.) sağlaması, derse uygun değerlendirme imkânı sağlaması, objektif sonuçlar vermesi, öğrenciyi detaylı değerlendirebilmesi, öğrenciye geri bildirim sağlaması ve öğrenci motivasyonu sağlaması öğretmenlerin belirttikleri olumlu görüşlerken; fazla zaman almasının ise olumsuz görüşler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan başka araştırmalarda farklı olarak öğretmenlerin önemli bir kısmı alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin önemli olduğunu, bu yaklaşımların öğrencilerin

öğrenmelerinde etkili olduğunu; ölçme ve değerlendirme yöntemleri sayesinde öğrencileri daha iyi tanıdıklarını bu sayede mesleki yönlendirmelerini daha doğru bir şekilde yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır (Beyhan, 2012; Yılmaz Köseoğlu, 2011).

Altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken gerçekleştirilen uygulamaya, öğrenci özelliklerine ve öğrenci sayısını dikkate aldıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Beyhan (2012) araştırmasında, öğretmenlerin önemli bir kısmının alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken farklı olarak öğrenme sürecini; benzer olarak da bireysel farklılıkları dikkate almak suretiyle değerlendirmeler yapabildikleri sonucuna ulaşmıştır.

Yedinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde çeşitli sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Öğretmenler aile desteğinin olmamasını, bireysel değerlendirmelerin zaman almasını, ders saatinin yetersizliğini, fiziki donanım yetersizliğini, araç-gereç yetersizliğini, hazırbulunuşluk eksikliğini, kalabalık sınıf ortamını, objektif değerlendirmede zorlanmalarını, öğrenci ilgisizliğini, uygun ölçme aracı hazırlamada zorlanmalarını, öğrencinin yetersizlik algısını sorun olarak bildirmişlerdir.

Türkiye’de yapılan farklı çalışmalarda da ölçme ve değerlendirme sürecinde benzer sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda öğretmenlerin zamanın kısıtlı olması, öğrencilerin ve velilerin ilgisizliği, kaynakların yetersiz oluşu, sınıf mevcutlarının fazla olması, uygulamanın çok fazla zaman alması ve öğretmenlerin bu teknikler hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları gibi benzer sonuçlara varmışlardır (Beyhan, 2012; Kanatlı, 2008; Yılmaz Köseoğlu, 2011).

Sekizinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Kaynaştırma öğrencisi olan müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde alternatif ve geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden bazılarını kullandıkları belirlenmiştir.

Dokuzuncu alt probleme ilişkin sonuçlar.

Öğretmenler kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken doğru geri bildirim almalarına, öğrenci düzeyine uygun olmasına, öğrenci

motivasyonunu sağlamasına ve uygulanabilir olmasına dikkat ettiklerini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Onuncu alt probleme ilişkin sonuçlar.

Öğretmenler kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde araç gereç yetersizliğini, hazırbulunuşluk eksikliğini, öğrenci ilgisizliğini, zaman sorununu ve öğretmen yetersizliğini sorun olarak bildirmişlerdir.

On birinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Kalıcı göçmen öğrencisi olan müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde alternatif ve geleneksel ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden bazılarını kullandıkları belirlenmiştir.

On ikinci alt probleme ilişkin sonuçlar.

Öğretmenler kalıcı göçmen öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken dersin hedefine uygun olmasına, öğrenci düzeyine uygun olmasına, öğrenci motivasyonunu sağlamasına ve uygulanabilir olmasına dikkat ettiklerini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

On üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar.

Öğretmenler kalıcı göçmen öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde dil-iletişim sorununu ve özgüven eksikliğini sorun olarak bildirmişlerdir.

Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini daha etkili kullanabilmeleri için hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir.

Uygulamaya dönük eğitimin ön planda olduğu müzik dersleri için dersin hedeflerine uygun ölçme araçları hazırlanarak öğretmenlerin kullanımına sunulabilir.

Müzik öğretmenliği lisans programlarına branşa dönük ölçme ve değerlendirme dersi seçmeli ders olarak konabilir.

Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma ve kalıcı göçmen öğrencilerin ölçme ve değerlendirme sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne yönelik olarak öğretmenlere rehberlik hizmetleri verilebilir, hizmetiçi eğitim programları düzenlenebilir.

Müzik öğretmenlerine uygulanan bu çalışma, farklı illerde, farklı çalışma gruplarıyla, farklı araştırma teknikleriyle, farklı ölçme araçlarıyla yapılabilir ve sonuçları karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Acat, B. M., & Demir, E. (2007, Kasım). *İlköğretim programlarındaki alternatif değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri*. 1. Ulusal İlköğretim Kongresi. Ankara.
- Adanalı, K. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde alternatif değerlendirme: 5. Sınıf sosyal bilgiler eğitiminin alternatif değerlendirme etkinlikleri açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 217091)
- Akar Vural, R., & Somers, J. W. (2012). *Hümanist ilköğretim programları için ilköğretimde drama: Kuram ve uygulama* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Akkaş, S. (1999). *Çağdaş eğitim*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Alıcı, D. (2014). Öğrenci performansının değerlendirilmesinde kullanılan diğer ölçme araç ve yöntemleri. S. Tekindal (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (2. Baskı, ss. 131–174). Ankara: Pegem Akademi.
- Altun, Z. D., & Gülay, A. (2017). Ortaokul müzik öğretmenlerinin müzik öğretimi uygulamaları ve ölçme-değerlendirme süreçlerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (7), 143-162.
- Arıbaş, S., & Göktaş, Ö. (2014). Ortaokul matematik dersi öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirmeye yönelik hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (16), 26-42.
- Aydoğdu, M., & Kesercioğlu T. (2005). *İlköğretimde fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bahar, E. (2017). *Fen bilgisi öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerinin belirlenmesi ve bunları kullanmalarının çeşitli değişkenler açısından irdelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 478325)
- Bahar, M., Bıçak, B., Durmuş., S., & Nartgün, Z. (2008). *Geleneksel ve alternatif ölçme ve değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S., & Bıçak, B. (2014). *Geleneksel-tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri öğretmen el kitabı* (6. baskı.). Ankara: Pegem Akademi.
- Baki, A., & Bütüner, S.Ö. (2009). Kırsal kesimdeki bir ilköğretim okulunda proje yürütme sürecinden yansımalar. *İlköğretim Online*, 8(1), 146-158.
- Başol, G. (2018). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (5. baskı.). Ankara: Pegem Akademi.
- Batu, S. & Kırcaali İftar, G. (2011). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Benbow, A., & Malby, C. (2002). *Science education for elementary teachers*. United States: Wadsworth Thomson Learning.
- Beyhan, S. (2012). *Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri (Düzce ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 319971)

- Bıçak, B. (2014). Performans değerlendirme. S. Erkan & M. Gömleksiz (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 198-238). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (4. baskı.). Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Büyüktokatlı, N., & Bayraktar, Ş. (2014). Fen eğitiminde alternatif ölçme değerlendirme uygulamaları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(1), 103-126.
- Coştu, B. (2012). Ölçe ve değerlendirmeyle ilgili temel kavramlar. M. Küçük & Y. Geçit (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 1-15). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çepni, S. (2005). *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji* (4.baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Çepni, S., & Ayvaci, H. Ş., (2007). Fen ve teknoloji eğitiminde alternatif (performans) değerlendirme yaklaşımları. S. Çepni (Ed.), *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretim* içinde (6.baskı, ss. 270-284). Ankara: Pegem Akademi.
- Çetin, B. (2014). Bilişsel alan davranışlarının ölçülmesi. S. Erkan, & M. Gömleksiz (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 68-142). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Çevik, S. (1997). *Koro eğitimi ve yönetim teknikleri*. Ankara: Doruk Yayınları.
- Demirel, Ö. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Demirel, Ö. (2005) *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2014). *Kuramdan uygulamaya program geliştirme* (21.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğan, H. (1997). *Eğitimde program ve öğrenim tasarımı*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Doğan, N. (2009). Yazılı yoklamalar. H. Atılgan, (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (4.Baskı, ss. 203-226). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doğan, N. (2013). Davranışların Ölçülmesi. H. Atılgan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 81-118). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erden, M., & Akman, Y. (1998). *Gelişim Örenme-Öretme*. Ankara: Arkada Yayınevi.
- Eripek, S. (2012). *Zihin yetersizliği olan bireyler ve eğitimleri*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Erkuş, A. (2006). *Sınıf öğretmenleri için ölçme ve değerlendirme kavramlar ve uygulamalar*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Feuerherm, E. (2013). *Language policies, identities, and education in refugee resettlement*. (Dissertation thesis). Retrieved from ProQuest Dissertations & Theses Global. (UMI No. 3602059)
- Field, S., Kuczera M. & Pont B. (2007). *No more failures: Ten steps to equity in education, education and training policy*. Paris: OECD Publishing. , <http://dx.doi.org/10.1787/9789264032606-en>. adresinden edinilmiştir.

- Gelbal, S., & Kelecioğlu, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Glesne, C. (2014). Ön hazırlıklar: Sizin için iyi olanı yapmak (P. Yalçınoğlu, Çev. Ed.). A. Ersoy & P. Yalçınoğlu (Ed.), *Nitel araştırmaya giriş* içinde (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güler, N. (2014). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (7. baskı.). Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüş, B. (1977). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Kalite Matbaası.
- Hemlin, P. (2019, 24 Mayıs). Music assessment *strategies* [Smart Music]. Retrieved from <https://www.smartmusic.com/blog/music-assessment-strategies/>
- İşman, A. (1998). *Türk eğitim sisteminde ölçme ve değerlendirme: Genel kavramlar, uygulamalar, sorunlar, çözüm önerileri ve yeni bir model*. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- İşyar, Ö. Ö. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin eğitimde drama kullanımına ilişkin yeterlilik algıları ve drama kavramına yönelik metaforları ile görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 454765)
- Kabapınar, Y., & Ataman, M., (2010) Teachers' viewpoints on the measure mentan devaluation methods used in the primary social studies courses (4-5th Grades). *Elementary Education Online*, 9(2), 776-791.
- Kanatlı, F. (2008). *Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 215622)
- Karaca, E. (2010). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar. M. Gömleksiz & S. Erkan, (Ed.). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, O. N. (2003). Eğitimde alternatif bir değerlendirme yolu: kavram haritaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 265-271.
- Kemertaş, İ. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. İstanbul: Birsen Yayıncılık.
- Kılıç, G. B. (2006). *Yeni yaklaşımlar ışığında ilköğretim bilim öğretimi*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Koç, T. (2011). *Müzik felsefesine giriş*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Korkmaz, H. (2004). *Fen ve teknoloji eğitiminde alternatif değerlendirme yaklaşımları*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.
- Kutlu, Ö. (2003). Cumhuriyetin 80.yılında ölçme ve değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 160.
- Kuyumcu, A., & Erdoğan, T. (2007). Öğrencilerimizi değerlendirme sürecine katılımı: Öz ve akran değerlendirme. *İlköğretim Eğitimci Dergisi*, 13, 10-11.
- Linn, L. R., & Gronlund, E. N. (1995). *Measurement and assessment in teaching, engle wood clidds*. Nj: Merrill- Prentice Hall.
- MEB. (2005). *EARGED ilköğretim 1-5 sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2005). *İlköğretim okulu ders programları ve öğretim kılavuzu* (1-5. Sınıflar), Ankara: MEB Yayınları.

- MEB. (2005). *Talim Terbiye Kurulu program geliştirme çalışmaları*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2006). *EARGED ilköğretim 6. sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB. (2018). *Müzik dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan Çev. Ed). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Micheels, W. J., & Karnes, M. R. (1968). *Eğitimde başarının ölçülmesi* (İ. Yurt, Çev.). Ankara: Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları 8.
- Nartgün, Z. (2014). Duyuşsal nitelikler ve ölçülmesi. S. Erkan & M. Gömleksiz (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 144-196). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Nitko, A. J. (2004). *Education assessment of students*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Öncü, H. (2009). Ölçme ve değerlendirmede yeni bir yaklaşım: portfolyo değerlendirme. *TSA*. 13 (1), 103-130.
- Özçelik, D. A. (1981). *Okullarda ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÜSYM Eğitim Yayınları
- Özçelik, D. A. (1987). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özçelik, A. D. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özçelik, D. A. (2010). *Test hazırlama kılavuzu* (4. baskı.). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, G. & Yıldız, G. (2010). Genel gelişim sürecinde müziksel gelişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Sosyal Bil. Ens. Dergisi*, 2(2) 77-90.
- Özen, Y. (2014). *Eğitimde alternatif ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Özenç, M. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme bilgi düzeylerinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 349958)
- Öztürk, M. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Özyürek, A. (2016). Dramatik etkinlikler ve drama ile ilgili temel kavramlar. E. Ömeroğlu (Ed.), *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinliklerden dramaya teoriden uygulamaya* içinde (7. baskı, ss. 1-6) Ankara: Eğiten.
- Pamukçu, C. (2015). *Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme gelişim programının coğrafya öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve bilgi düzeyine etkisi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 407539)
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. Baskı). (M. Bütün & SB Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü* (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sarıbaş, S., & Babadağ, G. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3(1), 18-34.
- Semerci, Ç. (2008). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. E. Karip. (Ed.) *Ölçme ve değerlendirme*. (2. baskı) içinde (ss.2-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Schleuter, S. L. (1996). *A sound approach to teaching instrumentalist*. New York.
- Sucuoğlu, B. ve Kargın, T (2006). *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları*. Ankara: Morpa.

- Sönmez, V. (2004). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şata, M. (2016). Türk Eğitim Sistemi'nde sınıf içi ile geniş ölçekli ölçme ve değerlendirmeye genel bir bakış. *Current Research in Education* 2(1), 53-60.
- Şenel, T. (2008). *Fen ve teknoloji öğretmenleri için alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine yönelik bir hizmet içi eğitim programının etkililiğinin araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 213884)
- Tan, Ş. (2009). *Öğretimde ölçme ve değerlendirme* (4. Baskı). Ankara Pegem Akademi.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitimi temelleri*. İstanbul: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Taşdemir, M. (2000). *Eğitimde planlama ve değerlendirme*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tekindal, S. (2016). *Okullarda ölçme ve değerlendirme yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tezci, E. (2016). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (1. Baskı). Ankara: Detay.
- Turgut, M. F., & Baykul, Y. (2010). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559.
- Tüysüz, C. (2014). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar ve eğitim sistemindeki uygulamaları. S. Baştürk (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 3-20). Ankara: Nobel.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi Yayınları.
- Uysal, M. Öztürk, H., & Döş, İ. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (2. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Varış, F. (1996). *Öğretimde ilke ve yöntemler*. A. Ü. Eğitim Fakültesi Ders Notu.
- Yalçınar, M. (2006). *Eğitimde gözlem ve değerlendirme*. Ankara: Nobel.
- Yapıcı, M. & C. Demirdelen (2007). İlköğretim 4. sınıf programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2), 204-212.
- Yaşar, M. (2011). Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar. S. Tekindal vd. (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 9-14). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yayla, R. G. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme yöntem teknikleri ve uygulamaları hakkındaki görüş ve düşüncelerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 322010)
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

- Yılmaz, H. (1998). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Konya: Mikro Basım Yayım.
- Yıldız, S. (2011). *İlköğretim programlarındaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımları ile ilgili branş öğretmenlerinin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 279870)
- Yılmaz Köseoğlu, D. (2011). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinde alternatif bir değerlendirme aracı olarak posterlerin etkililiğinin araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 290748)
- Yılmaz, A. (2009). Ölçme-değerlendirmede testler. E Karip. (Ed.), *Ölçme ve değerlendirme* içinde (ss. 53-232). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, A. (2013). İlköğretim okullarında kaynaştırma eğitimi uygulamalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 13(31), 111-127.
- Yılmaz, H., & Sünbül, A. M. (2003). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Yungul, O. (2008). Okul şarkılarının gitar ile eşliklenmesinde örnek bir model (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 218499)

EKLER

EK1: Görüşme Formu

Değerli katılımcı bu araştırmada ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin düşünceleriniz ve gerçekleştirdiğiniz uygulamalar ile ilgili değerlendirmeler yapılacaktır. Araştırma bilimsel amaçlı olup bilgileriniz ve görüşleriniz araştırma dışında herhangi kişi ya da kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Bu nedenle sorulara ilişkin cevaplarınızı samimi vermeniz, araştırmanın doğru sonuçlar ortaya çıkarması bakımından önem taşımaktadır. Göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı teşekkür ederim.

Ömer Can ALÇIN

- Cinsiyet: Bay Bayan
- Yaş: 20-30 31-40 41-50 51 ve üzeri
- Öğrenim Durumu: Lisans Lisansüstü
- Mesleki Kıdem: 0-10 11-20 21 ve üzeri
- Okutulan ortalama sınıf mevcudu: -20 21- 31 üzeri
- Okulun bulunduğu yer: İl merkezi İlçe Köy
- Görev Yapılan Öğretim Kademesi: İlkokul Ortaokul Lise

Araştırmanın Alt Problemleri ve Görüşme Soruları

1. Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
 - *Ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih ederken nelere dikkat ediyorsunuz?*
2. Müzik öğretmenlerinin bildikleri ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
 - *Bildiğiniz ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri nelerdir?*
3. Müzik öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?

- *Kullandığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri nelerdir?*
4. Müzik öğretmenlerinin kullanmadıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanmama nedenleri nelerdir?
 - *Kullanmadığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanmama nedenleriniz nelerdir?*
 5. Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
 - *Alternatif ölçme ve değerlendirme hakkında ne düşünüyorsunuz?*
 6. Müzik öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanma durumları nedir?
 - *Alternatif ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini nasıl kullanmaktasınız?*
 7. Müzik öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
 - *Ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?*
 8. Müzik öğretmenlerinin varsa kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
 - *Kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri nelerdir?*
 9. Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
 - *Kaynaştırma öğrencilerine yönelik kullandığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini tercih etme nedenleriniz nelerdir?*
 10. Müzik öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
 - *Kaynaştırma öğrencilerine yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa bunlar nelerdir?*

11. Müzik öğretmenlerinin varsa kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri nelerdir?
- *Okulunuzda kalıcı göçmen öğrenciler var mı?*
 - *Kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleriniz nelerdir?*
12. Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
- *Kalıcı göçmen öğrencilere yönelik kullandığınız ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini tercih etme nedenleriniz nelerdir?*
13. Müzik öğretmenlerinin kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- *Kalıcı göçmen öğrencilere yönelik ölçme ve değerlendirme sürecinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Varsa bunlar nelerdir?*

EK2: İzin Yazısı

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 46949512-605.01-E.8459458
Konu : Araştırma İzni

29.04.2019

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22.08.2017 tarih ve 12607291 sayılı 2017 / 25 No'lu genelgesi,
b) Atatürk Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 12.04.2019 tarih ve 1900119001 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ve ekinde; Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Ömer Can ALÇIN'a ait "Müzik Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması için Şehzadeler ve Yunusemre İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapan müzik öğretmenlerine yönelik bir araştırma yapmak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu çalışmanın; 2018 - 2019 eğitim öğretim yılı içerisinde, eğitim öğretimi aksatmadan, yazımız ekinde bulunan onaylı formların kullanılması koşuluyla, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Necmettin OKUMUŞ
Müdür Yardımcısı

OLUR
29.04.2019

İsmail ÇETİN
İl Millî Eğitim Müdürü

Nişancıpaşa Mh. Atatürk Blv. No:36/A Şehzadeler/MANİSA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: strateji45@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi: AR-GE Birimi
Tel: (0 236) 231 46 08 (105)
Faks: (0 236) 231 12 51

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 43a2-8db1-3cd1-b057-a6b3 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

1993 yılında Diyarbakır' da dünyaya geldi. İlköğretimini İzmir, 80. Yıl Bornova İlköğretim Okulunda, liseyi İzmir Ümran Baradan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde tamamladı. 2011-2015 yılları arasında Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programı'nda Lisans Eğitimini tamamladı. 2015 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programına kabul edildi. 2017 yılında Turgutlu Özel Bilgikent Okullarında müzik öğretmeni olarak görev yapmaya başladı ve halen görevine devam etmektedir.